

Analiza obrazovne strukture u Republici Hrvatskoj

Kuljanić Huzjak, Mia

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:933531>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-25**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN

DIPLOMSKI RAD br. 185/PE/2018

**ANALIZA OBRAZOVNE STRUKTURE U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

Mia Kuljanić Huzjak

Varaždin, veljača 2018.

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN
Studij Poslovna ekonomija

DIPLOMSKI RAD br. 185/PE/2018

**ANALIZA OBRAZOVNE STRUKTURE U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

Student:

Mia Kuljanić Huzjak, 0270/336D

Mentor:

izv. prof. dr. sc. Anica Hunjet

Varaždin, veljača 2018.

Prijava diplomskog rada

studenta IV. semestra diplomskog studija
Poslovna ekonomija

IME I PREZIME STUDENTA	Mia Kuljanić Huzjak	MATIČNI BROJ	0270/336D
NASLOV RADA	Analiza obrazovne strukture u Republici Hrvatskoj		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Analysis of the Educational Structure in the Republic of Croatia		
KOLEGIJ	Uvod u znanstveno-istraživački rad		
MENTOR	izv. prof. dr. sc. Anica Hunjet		
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. izv. prof. dr. sc. Ante Rončević, predsjednik		
	2. doc. dr. sc. Damira Đukec, članica		
	3. izv. prof. dr. sc. Anica Hunjet, mentorica		
	4. izv. prof. dr. sc. Goran Kozina, zamjenski član		

Zadatak diplomskog rada

BROJ 185/PE/2018

OPIS

Obrazovna struktura stanovništva značajno utječe na gospodarstvo zemlje i njezin napredak. Izrada analiza kojima se prati kretanje obrazovne strukture stanovništva u određenom razdoblju važna je za poboljšanje kvalitete obrazovanja. U ovom radu analizirana je obrazovna struktura odraslog stanovništva Republike Hrvatske prema podacima popisa stanovništva za 2001. i 2011. godinu. Ovi podaci analizirani su za područje cijele države te zasebno po županijama i spolu. Temeljem korištenja podataka Europskog statističkog ureda (EUROSTAT-a) podaci o obrazovnoj strukturi Republike Hrvatske uspoređeni su s prosječnim rezultatima za Europsku Uniju u 2011. godini. Provedena analiza pokazuje pozitivne pomake – smanjuje se udio stanovništva koji nije završio školu i raste udio visokoobrazovanog stanovništva. Ipak, najveći udio odraslog stanovništva čine oni koji su završili osnovnu i srednju školu.

Republika Hrvatska prepoznala je važnost obrazovanja i ulaže sve veće napore na tom području. Unatoč tome i dalje zaostaje za prosjekom Europske Unije u pogledu udjela visokoobrazovanog stanovništva. Republici Hrvatskoj stoga predstoje daljnje aktivnosti s ciljem stvaranja učinkovitijeg, kvalitetnijeg i dostupnijeg obrazovanja te podizanja svijesti stanovništva o važnosti obrazovanja.

U VARAŽDINU, DAN
11. 01. 2018

POTPIS MENTORA
A. Hunjet

DIR 01 PE

SAŽETAK

Obrazovna struktura stanovništva značajno utječe na gospodarstvo zemlje i njezin napredak. Izrada analiza kojima se prati kretanje obrazovne strukture stanovništva u određenom razdoblju važna je za poboljšanje kvalitete obrazovanja. U ovom radu analizirana je obrazovna struktura odraslog stanovništva Republike Hrvatske prema podacima popisa stanovništva za 2001. i 2011. godinu. Ovi podaci analizirani su za područje cijele države te zasebno po županijama i spolu. Temeljem korištenja podataka Europskog statističkog ureda (EUROSTAT-a) podaci o obrazovnoj strukturi Republike Hrvatske uspoređeni su s prosječnim rezultatima za Europsku uniju u 2011. godini.

Provedena analiza pokazuje pozitivne pomake – smanjuje se udio stanovništva koji nije završio školu i raste udio visokoobrazovanog stanovništva. Ipak, najveći udio odraslog stanovništva čine oni koji su završili osnovnu i srednju školu.

Republika Hrvatska prepoznala je važnost obrazovanja i ulaže sve veće napore na tom području. Unatoč tome i dalje zaostaje za prosjekom Europske unije u pogledu udjela visokoobrazovanog stanovništva. Republici Hrvatskoj stoga predstoje daljnje aktivnosti s ciljem stvaranja učinkovitijeg, kvalitetnijeg i dostupnijeg obrazovanja te podizanja svijesti stanovništva o važnosti obrazovanja.

KLJUČNE RIJEČI: stanovništvo, obrazovanje, obrazovna struktura, visoko obrazovanje

ABSTRACT

Educational structure of a population has a significant influence on the economy and development of a country. Analysing how educational structure of a population changes over time is important for improving the quality of education, e.g. educational system and process. This thesis analyses the educational structure of the adult population of Croatia in 2001 and 2011, on the country and county level, as well as for gender, based on the official census data. Furthermore, the educational structure of Croatia was compared to the European Union average, based on the relevant EUROSTAT data for 2011.

For Croatia, the analysis showed positive trends, i.e. the share of those without any education is decreasing, while the share of those with high education degrees increases. However, those who have completed upper secondary education represent the highest share of the Croatian population.

It is clear that Croatia has recognised the importance of education and is stepping up its efforts in this field. Nevertheless, the share of those completing high education is still below the European Union average. Therefore, Croatia needs to continue its efforts in order to create a better educational system, that is more efficient and more easily accessible to all, as well as raise awareness about the importance of education.

KEY WORDS: *population, education, educational structure, high education*

Sadržaj

1	UVOD	1
1.1	Predmet i cilj rada.....	1
1.2	Struktura rada i izvor podataka.....	1
1.3	Istraživačke hipoteze	2
2	OBRAZOVNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE	3
2.1	Zakonodavni okvir.....	3
2.2	Nadležne institucije	5
2.3	Obrazovne ustanove u Republici Hrvatskoj	7
2.4	Kvaliteta obrazovanja	12
3	ANALIZA OBRAZOVNE STRUKTURE U REPUBLICI HRVATSKOJ	14
3.1	Obrazovna struktura Republike Hrvatske.....	14
3.1.1	Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2001. godine.....	14
3.1.2	Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2011. godine.....	15
3.1.3	Usporedba.....	16
3.1.4	Testiranje hipoteze	17
3.2	Analiza obrazovne strukture u Republici Hrvatskoj po županijama	18
3.2.1	Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2001. godine.....	18
3.2.2	Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2011. godine.....	24
3.2.3	Usporedba.....	30
3.2.4	Testiranje hipoteze	41
3.3	Analiza obrazovne strukture u Republici Hrvatskoj prema spolu	43
3.3.1	Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2001. godine.....	43
3.3.2	Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2011. godine.....	44
3.3.3	Usporedba.....	45
3.3.4	Testiranje hipoteze	49
4	USPOREDBA OBRAZOVNE STRUKTURE REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE UNIJE	50
4.1	Obrazovna struktura zemalja članica Europske unije 2011. godine.....	51
4.2	Usporedba obrazovne strukture Republike Hrvatske i prosjeka Europske unije 2011. godine	52
4.3	Testiranje hipoteze.....	54
5	ZAKLJUČAK	55

POPIS LITERATURE	56
POPIS ILUSTRACIJA.....	59
Popis grafikona.....	59
Popis tablica	60

1 UVOD

1.1 Predmet i cilj rada

Predmet ovog rada je analiza obrazovne strukture stanovništva Republike Hrvatske temeljena na popisu stanovništva 2001. i 2011. godine.

Cilj rada je otkriti trendove u stjecanju stupnjeva obrazovanja u razdoblju između dva popisa stanovništva, odnosno između 2001. i 2011. godine, te usporediti obrazovnu strukturu stanovništva po županijama, povezanost s bruto domaćim proizvodom te prosjekom zemalja članicama Europske unije.

Obrazovna struktura pokazatelj je obrazovno-kulturnog stupnja koji je dostiglo stanovništvo neke zemlje te je važno pratiti njeno kretanje.

1.2 Struktura rada i izvor podataka

U prvom dijelu rada ukratko je prikazan obrazovni sustav Republike Hrvatske (RH) i to kroz zakonodavni okvir kojim je cjelokupni sustav uređen te ustanove i institucije koje su nositelji obrazovanja.

Nakon toga pristupljeno je analizi obrazovne strukture stanovništva. Provedena je analiza obrazovne strukture cjelokupnog stanovništva, analiza obrazovne strukture s obzirom na spol i analiza obrazovne strukture u prostornim jedinicama (županijama) prema popisima stanovništva u 2001. i 2011. godini. Učinjena je usporedba obrazovne strukture RH i prosječne obrazovne strukture na razini Europske unije 2011. godine kada RH još nije bila dijelom zajednice, ali je bila na putu da postane punopravna članica. Za svaku pojedinu analizu postavljena je hipoteza u svrhu donošenja zaključaka o trendovima obrazovanja.

U radu su korišteni sekundarni izvori podataka prikupljeni prvenstveno u statističke svrhe.

1.3 Istraživačke hipoteze

U radu su postavljene četiri hipoteze s ciljem donošenja zaključaka o obrađenoj temi.

Hipoteza 1: *Udio visokoobrazovanog stanovništva u Republici Hrvatskoj raste.*

Hipoteza 2: *U županijama s većim bruto domaćim proizvodom (BDP) stanovništvo ima prosječno viši stupanj obrazovanja.*

Hipoteza 3: *Udio žena s višim stupnjem obrazovanja je u porastu.*

Hipoteza 4: *Udio visokoobrazovanog stanovništva u RH niži je od prosjeka Europske unije.*

2 OBRAZOVNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

Sustav obrazovanja u Republici Hrvatskoj sastoji se od predškolskog odgoja, osnovnog obrazovanja, srednjeg obrazovanja i visokog obrazovanja.

Predškolski odgoj u Hrvatskoj nije obavezan. On obuhvaća odgoj, obrazovanje i skrb o djeci predškolske dobi.

Osnovno obrazovanje u Hrvatskoj je obavezno, a izvodi se kroz redovite i posebne programe kojima se stječu znanja i sposobnosti za nastavak obrazovanja.

Srednje obrazovanje omogućuje stjecanje znanja i sposobnosti za rad i daljnje obrazovanje, međutim ono u Republici Hrvatskoj nije obavezno. Ustanove za srednjoškolsko obrazovanje u RH dijele se na gimnazije, strukovne i umjetničke škole.

Djelatnost visokog obrazovanja u RH obavljaju visoka učilišta – sveučilišta, fakulteti, umjetničke akademije, veleučilišta i visoke škole.¹

Ovaj rad obuhvatit će analizu podataka koji se odnose na završeno osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje.

2.1 Zakonodavni okvir

Obrazovni sustav Republike Hrvatske uređen je brojnim zakonima, pravilnicima, podzakonskim aktima, ali prvenstveno Ustavom Republike Hrvatske koji je temeljni akt države i s kojim svi ostali propisi moraju biti usklađeni.

Ustav RH obrazovanje dotiče u području ljudskih prava i temeljnih sloboda gdje se pravo na školovanje ubraja u kulturno pravo.

Prema članku 65. Ustava RH osnovno školovanje je obvezatno i besplatno, a srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje svakom je dostupno, pod jednakim uvjetima u skladu s njegovim sposobnostima.² Ustavom RH zagantirano je i osnivanje privatnih škola i učilišta.³ Članak 67. Ustava Republike Hrvatske jamči autonomiju sveučilišta što znači da sveučilišta samostalno odlučuju o svom ustrojstvu i djelovanju, u skladu sa zakonom.

¹<https://mzo.hr/hr/rubrike/obrazovanje>, pristupljeno 15.10.2017.

² Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)

³ Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14) čl. 66.

Od zakona koji uređuju obrazovni sustav Republike Hrvatske najvažniji su Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi te Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (u daljnjem tekstu: ZOOOSŠ) uređuje djelatnost osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja u javnim ustanovama, te privatnim ustanovama s pravom javnosti, a to su osnovne škole, srednje škole, učenički domovi i druge javne ustanove.⁴

Prema zakonu djelatnost osnovnog obrazovanja u osnovnoj školi obuhvaća opće obrazovanje te druge oblike obrazovanja djece i mladih (čl. 1. st. 3. ZOOOSŠ-a), dok djelatnost srednjeg obrazovanja u srednjim školama i učeničkim domovima obuhvaća opće obrazovanje i različite vrste i oblike obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja (čl. 1. st. 4. ZOOOSŠ-a).

Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (u daljnjem tekstu: ZZDVO) kao što mu naziv govori uređuje sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.⁵ Znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje predstavljaju djelatnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i sastavni su dio međunarodnog, posebno europskog, znanstvenog, umjetničkog i obrazovnog prostora (čl. 2. st. 1. ZZDVO-a).

Obrazovni sustav Republike Hrvatske osim toga uređen je i Zakonom o strukovnom obrazovanju koji uređuje srednje strukovno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje⁶ te Zakonom o umjetničkom obrazovanju koji uređuje djelatnost umjetničkog obrazovanja u javnim ustanovama.⁷

Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru uspostavlja Hrvatski kvalifikacijski okvir – instrument uređenja sustava kvalifikacija te se utvrđuje njegovo povezivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom i s Kvalifikacijskim okvirom Europskog prostora visokog obrazovanja.⁸

Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju uređuje se unapređivanje kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, status, djelatnost i ustrojstvo

⁴ Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 86/09, 92/10, 105/10,90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 7/17) čl. 1.

⁵ Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15)

⁶ Zakon o strukovnom obrazovanju (NN 30/09, 24/10, 22/13) čl. 1. st. 1.

⁷ Zakon o umjetničkom obrazovanju (NN 130/11) čl. 1. st. 1.

⁸ Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13, 41/16)

Agencije za znanost i visoko obrazovanje te uloga ostalih tijela koja brinu o osiguravanju i unapređivanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.⁹

Godine 2014. Hrvatski sabor je usvojio Strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije koja se temelji na demografskim, ekonomskim i kulturnim promjenama u društvu, a glavni ciljevi te strategije su dostupnost obrazovanja svima pod jednakim uvjetima, razvijanje principa cjeloživotnog učenja, provođenje cjelovite kurikularne reforme osnovnog obrazovanja, unapređenje studijskih programa i dosljedno provođenje bolonjske reforme, međunarodno kompetitivna javna sveučilišta i javni znanstveni instituti te rast ulaganja u istraživanje i razvoj.¹⁰

2.2 Nadležne institucije

Svakako najvažnija institucija obrazovnog sustava je Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Prema Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave ono obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na sustav predškolskog odgoja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja u zemlji i inozemstvu; nacionalni kurikulum; udžbenike, normative i standarde te druge uvjete za odgojno-obrazovni rad; razvitak školstva; učenički standard; inspekcijski nadzor; osnivanje i nadzor nad zakonitošću rada ustanova te osiguravanje financijskih i materijalnih uvjeta za rad u odgoju i obrazovanju; osposobljavanje djece, mladih i odraslih za stjecanje tehničkih znanja i vještina te djelatnost udruga u ovom području. Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na: razvoj visokoga obrazovanja; ostvarivanje nacionalnih strategija i programa za visoko obrazovanje; osiguravanje i praćenje financijskih i materijalnih uvjeta za rad visokih učilišta; pripremanje i predlaganje izvješća o radu i vrednovanju visokih učilišta i studijskih programa; subvencioniranje troškova studija; studentski standard; praćenje uspješnosti studija i drugih procesa visokog obrazovanja; upravljanje provedbom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira; vođenje upisnika visokih učilišta i registra studijskih programa; upravljanje bazama podataka o visokom obrazovanju; poticanje cjeloživotnoga učenja i visokoga obrazovanja odraslih, te upravni nadzor nad visokim učilištima.¹¹

Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje je stručno i strateško tijelo koje prati kvalitetu sustava predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja u Republici

⁹ Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09) čl. 1. st. 1.

¹⁰<https://vlada.gov.hr/strategija-obrazovanja-znanosti-i-tehnologije/151>, pristupljeno 15.10.2017.

¹¹ Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 93/16, 104/16) čl.17.

Hrvatskoj, predlaže mjere, aktivnosti i strategije razvoja i unapređenja predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, brine o razvoju nacionalnog kurikulumu, predlaže i potiče sudjelovanje drugih dionika, posebno drugih tijela državne uprave i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u sustavu predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja te usklađuje njihov rad, razmatra i daje svoje mišljenje o drugim pitanjima važnim za razvoj sustava predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj i obavlja druge poslove.¹²

Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj najviše je stručno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u Republici Hrvatskoj.¹³

Agencija za odgoj i obrazovanje je ustanova koja obavlja stručne i savjetodavne poslove u odgoju i obrazovanju. Sudjeluje u praćenju, unapređivanju i razvoju odgoja i obrazovanja na području predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, obrazovanja odraslih te školovanja djece hrvatskih građana u inozemstvu i djece stranih državljana.¹⁴

Agencija za znanost i visoko obrazovanje osnovana je s ciljem osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti po uzoru na prakse zemalja Europske unije.¹⁵

Osim pobrojanih postoje i brojne druge institucije koje obavljaju poslove vezane uz obrazovanje u Republici Hrvatskoj. Neke od njih su: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Agencija za mobilnost i programe Europske unije te Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

¹² Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17) čl. 89.

¹³ Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15) čl. 6.

¹⁴ Zakon o agenciji za odgoj i obrazovanje (NN 85/06) čl. 4.

¹⁵ <https://www.azvo.hr/hr/o-nama>, pristupljeno 15.10.2017.

2.3 Obrazovne ustanove u Republici Hrvatskoj

Prema Zakonu o ustanovama, ustanova je pravna osoba koja se osniva za trajno obavljanje djelatnosti odgoja i obrazovanja, znanosti, kulture, informiranja, športa, tjelesne kulture, tehničke kulture, skrbi o djeci, zdravstva, socijalne skrbi, skrbi o invalidima i druge djelatnosti, ako se ne obavljaju radi stjecanja dobiti.¹⁶

Obrazovne ustanove dijele se na ustanove za predškolski odgoj, osnovne škole, srednje škole i visoka učilišta. Ustanove za predškolski odgoj nisu obuhvaćene problematikom ovog rada te ću ih izuzeti u daljnjem tekstu.

Mreža školskih ustanova i programa odgoja i obrazovanja propisana je ZOOSŠ, a uključuje sve osnovnoškolske i srednjoškolske ustanove koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja.¹⁷

¹⁶ Zakon o ustanovama (NN 76/93, 29/97, 47/99, 35/08) čl.1.

¹⁷ Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17) čl. 9.

U Republici Hrvatskoj djeluje 898 osnovnih škola, raspoređenih kako slijedi:¹⁸

Tablica 1: Osnovne škole u RH po županijama

ŽUPANIJA	BROJ ŠKOLA
Bjelovarsko-bilogorska	27
Brodsko-posavska	33
Dubrovačko-neretvanska	31
Grad Zagreb	125
Istarska	47
Karlovačka	29
Koprivničko-križevačka	26
Krapinsko-zagorska	34
Ličko-senjska	15
Međimurska	31
Osječko-baranjska	71
Požeško-slavonska	15
Primorsko-goranska	60
Sisačko-moslavačka	35
Splitsko-dalmatinska	94
Šibensko-kninska	24
Varaždinska	42
Virovitičko-podravska	18
Vukovarsko-srijemska	55
Zadarska	37
Zagrebačka	49

Izvor: izrada autora (prema <http://mzos.hr/dbApp/pregled.aspx?appName=OS>)

Srednje škole u Republici Hrvatskoj dijele se ovisno o programu na gimnazije i strukovne škole, a osim toga dijele se prema osnivaču prema čemu razlikujemo škole kojih je osnivač Republika Hrvatska, jedinica lokalne samouprave te jedinice područne samouprave (u daljnjem tekstu: državne), škole čiji je osnivač vjerska zajednica s pravom javnosti (u daljnjem tekstu: vjerske) i škole čiji su osnivači pravne ili fizičke osobe (u daljnjem tekstu: privatne). U RH trenutno djeluje 65 državnih, 14 vjerskih i 24 privatne gimnazije, te 294

¹⁸<http://mzos.hr/dbApp/pregled.aspx?appName=OS>, pristupljeno 26.10.2017.

državnih, 2 vjerske i 13 privatnih strukovnih škola.¹⁹ Raspored srednjih škola u županijama radi preglednosti prikazan je u tablici.

Tablica 2: Srednje škole u RH po županijama

ŽUPANIJA	GIMNAZIJA			STRUKOVNA ŠKOLA		
	Državna	Vjerska	Privatna	Državna	Vjerska	Privatna
Bjelovarsko-bilogorska	2	-	-	11	-	-
Brodsko-posavska	2	1	-	8	-	-
Dubrovačko-neretvanska	2	1	1	11	-	-
Grad Zagreb	20	4	12	40	-	6
Istarska	1	1	1	20	-	1
Karlovačka	2	-	-	12	-	-
Koprivničko-križevačka	3	-	-	5	-	-
Krapinsko-zagorska	1	-	-	9	-	-
Ličko-senjska	1	-	-	4	-	-
Medimurska	1	-	-	6	1	-
Osječko-baranjska	5	1	1	22	-	-
Požeško-slavonska	1	1	-	5	-	-
Primorsko-goranska	4	1	1	27	-	-
Sisačko-moslavačka	1	-	-	12	-	1
Splitsko-dalmatinska	7	2	4	33	-	3
Šibensko-kninska	1	-	1	11	-	-
Varaždinska	2	-	2	12	1	2
Virovitičko-podravska	1	1	-	7	-	-
Vukovarsko-srijemska	3	-	-	12	-	-
Zadarska	3	1	1	15	-	-
Zagrebačka	2	-	-	12	-	-

Izvor: izrada autora (prema <https://mzo.hr/hr/rubrike/srednje-obrazovanje>)

¹⁹<https://mzo.hr/hr/rubrike/srednje-obrazovanje>, pristupljeno 26.10.2017.

Visoka učilišta u Republici Hrvatskoj su sveučilišta (sa svojim sastavnicama - fakultetima i umjetničkim akademijama), veleučilišta i visoke škole. Visoka učilišta s obzirom na osnivača dijelimo na javna i privatna.

Sveučilište je ustanova koja organizira i izvodi sveučilišne studije, a može organizirati i izvoditi i stručne studije. Veleučilište i visoka škola su ustanove koje organiziraju i izvode stručne studije.

2005. godine svi studijski programi u Hrvatskoj usklađeni su sa zahtjevima Bolonjskog procesa što je donijelo značajne promjene u organizacijskoj strukturi i dinamici studiranja. Uvedene su tri razine studija - preddiplomski, diplomski i poslijediplomski studij, ECTS (European Credit and Transfer System) bodovi i nove akademske titule i stručni nazivi – sveučilišni i stručni prvostupnik, magistar ili stručni specijalist i doktor znanosti.²⁰ Temeljem Zakona o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju osobe koje su završile sveučilišni ili stručni studij prema prijašnjim propisima imaju pravo koristiti odgovarajuće akademske i stručne nazive ili akademski stupanj uveden Bolonjskim procesom.²¹

U Republici Hrvatskoj trenutno djeluje 118 visokih učilišta: 10 sveučilišta (8 javnih i 2 privatna) koja u svom sastavu imaju 62 fakulteta i 6 umjetničkih akademija, 15 veleučilišta (11 javnih i 4 privatna) i 25 visokih škola (3 javne i 22 privatne).²²

Po broju visokih učilišta prednjači Grad Zagreb, a slijede ga Splitsko-dalmatinska, Osječko-baranjska i Primorsko-goranska županija. U tablici slijedi prikaz broja visokih učilišta u županijama Republike Hrvatske.

²⁰<https://gov.hr/moja-uprava/obrazovanje/visoko-obrazovanje/bolonjski-proces/227>, pristupljeno 26.10.2017.

²¹Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (NN 107/07, 118/12) čl.14. st.1.

²²<https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/visoka-ucilista>, pristupljeno 26.10.2017.

Tablica 3: Visoka učilišta u RH po županijama

ŽUPANIJA	BROJ VISOKIH UČILIŠTA
Bjelovarsko-bilogorska	1
Brodsko-posavska	2
Dubrovačko-neretvanska	1
Grad Zagreb	51
Istarska	2
Karlovačka	1
Koprivničko-križevačka	2
Krapinsko-zagorska	1
Ličko-senjska	1
Međimurska	1
Osječko-baranjska	18
Požeško-slavonska	1
Primorsko-goranska	18
Sisačko-moslavačka	1
Splitsko-dalmatinska	21
Šibensko-kninska	2
Varaždinska	2
Virovitičko-podravska	1
Vukovarsko-srijemska	1
Zadarska	1
Zagrebačka	2

Izvor: izrada autora (prema <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/visoka-ucilista>)

2.4 Kvaliteta obrazovanja

Kvaliteta obrazovanja važna je na svim razinama, a osobito je složeno postizanje kvalitete u području visokog obrazovanja. Osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju zahtjevan je i kontinuirani proces koji je obaveza svih sudionika.

Kvaliteta visokog obrazovanja može se definirati u širem i u užem smislu. U širem smislu kvaliteta predstavlja usklađenost visokog obrazovanja sa zahtjevima i potrebama korisnika, ciljevima, normama i standardima, a u užem smislu kvaliteta se definira kao usklađenost procesa i rezultata pripreme visokoobrazovnih stručnjaka s potrebama, ciljevima, normama i standardima države, poslodavca i društva u cjelini.²³

Jedna od obaveza koju je Republika Hrvatska preuzela potpisivanjem Bolonjske deklaracije odnosi se upravo na osiguranje kvalitete - promicanje europske suradnje u osiguravanju kvalitete radi izrade komparativnih kriterija i metodologija.²⁴ Uspostavljanje sustava za osiguranje kvalitete omogućuje usporedivost diploma i kvalifikacija u Europi iz čega proizlazi važnost razvoja nacionalnih sustava za osiguranje kvalitete na sveučilištima i svim drugim institucijama koje sudjeluju u visokom obrazovanju. Standardi i smjernice za osiguranje kvalitete na Europskom prostoru visokog obrazovanja donose ključne komponente sustava za osiguranje kvalitete, a to su unutarnje osiguranje kvalitete, vanjsko osiguranje kvalitete i agencije za osiguranje kvalitete.²⁵ Svrha ovih smjernica je stvaranje zajedničkog okvira sustava osiguravanja kvalitete, poučavanja i učenja na europskoj, nacionalnoj i institucionalnoj razini, omogućavanje, osiguravanje i poboljšavanje kvalitete visokog obrazovanja u Europskom prostoru visokog obrazovanja, poticanje međusobnog povjerenja i olakšavanje priznavanja i mobilnost unutar i preko nacionalnih granica te pružanje informacija o osiguravanju kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja.²⁶

Na području osiguranja kvalitete u visokom obrazovanju Republika Hrvatska je ostvarila značajan napredak, prvenstveno osnivanjem Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske koja kasnije mijenja ime u Hrvatska zaklada za znanost. Cilj zaklade je razvoj i promicanje znanosti i tehnologijskog razvoja u Republici Hrvatskoj te osiguravanja održivog društvenog i gospodarskog razvoja uz poticanje

²³ Horvat Novak, D., Hunjet, A., Analiza učinkovitosti visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, Tehnički glasnik, Znanstveno-stručni časopis Sveučilišta Sjever (2015.)

²⁴ Ivković M.: Osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju, List studenata Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, No. 11 (2009.), str. 20.

²⁵ Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske: Kvaliteta u visokom obrazovanju, Lučin P., Osiguranje kvalitete u Europskom visokoobrazovnom sustavu (2007.), str.11.

²⁶ http://www.enqa.eu/indirme/esg/ESG%20in%20Croatian_by%20ASHE.pdf, pristupljeno 11.02.2018.

zapošljavanja, vodeći se načelima socijalne uključenosti. Hrvatska je prepoznala važnost usklađivanja studijskih programa sa socijalnim i ekonomskim potrebama društva te važnost razvijanja istraživačkih kompetencija. Najvažniji dokumenti koji su doneseni na području povećanja kvalitete visokog obrazovanja su Akcijski plan za mobilnost istraživača i Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije.²⁷

Cilj Akcijskoga plana je olakšati dolaznu mobilnost, poboljšati radne uvjete za hrvatske i za strane istraživače, stvoriti bolju pripremu hrvatskih istraživača za međunarodnu i međusektorsku mobilnost, te olakšati međusektorsku suradnju i mobilnost u Republici Hrvatskoj.²⁸ Glavni cilj Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije je kvalitetno obrazovanje dostupno svima pod jednakim uvjetima i znanost koja unaprjeđuje ukupni svjetski fond znanja te pridonosi boljitku hrvatskog društva.

²⁷Hunjet A., Geček R., Mrvac N., The future of competences within the Croatian Qualifications Framework // Book of Proceedings, Economic and Social Development 10th International Scientific Conference on Economic and Social Development / Dinko Primorac, Igor Pihir, Kristina Detelj (ur.). Miami: Varazdin Development and Entrepreneurship Agency, Varazdin, Croatia, 2015. str. 236-246

²⁸<https://www.medils.hr/novosti/akcijski-plan-za-mobilnost-istrazivaca-za-razdoblje-do-2020-godine>, pristupljeno 11.02.2018.

3 ANALIZA OBRAZOVNE STRUKTURE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Analiza obrazovne strukture temeljena je na podacima dobivenim popisima stanovništva u Republici Hrvatskoj 2001. i 2011. godine. Budući da je riječ o dugom razdoblju očekivano je došlo do nekih značajnih promjena u obrazovnom sustavu. Jedna od najvažnijih promjena je uvođenje Bolonjskog procesa u visoko obrazovanje 2005. godine što je utjecalo na prikupljanje i prikazivanje podataka o obrazovnoj strukturi stanovnika. Uvođenjem ovog sustava pojavili su se novi stupnjevi visokog obrazovanja što utječe na usporedivost podataka iz 2001. i 2011. godine. Iz tog razloga prilikom izrade analize u istoj kategoriji obrazovanja objedinjeni su viša škola i stručni studij. Fakultet, akademija, sveučilišni i poslijediplomski studij čini sljedeću, odnosno najvišu kategoriju dostignutog obrazovanja.

Budući da je osnovno obrazovanje obvezno do petnaeste godine analizom je obuhvaćeno samo stanovništvo starije od 15 godina.

Državni zavod za statistiku u objavljenim podacima izdvaja osobe koje nisu završile školu od onih koji su završili 1-3, odnosno 4-7 razreda osnovne škole. U ovom radu ti su podaci objedinjeni pa se svi stanovnici koji nisu završili svih osam razreda osnovne škole smatraju stanovnicima bez škole.

Dio stanovnika koji se nije izjasnio o postignutom obrazovanju iskazan je samo u apsolutnom iznosu, a ne i u relativnom iznosu budući da je zanemariv i ne utječe na podatke o ostalim razinama obrazovanja.

3.1 Obrazovna struktura Republike Hrvatske

3.1.1 Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2001. godine

Prema popisu stanovništva 2001. godine u Republici Hrvatskoj živjelo je 3.682.826 stanovnika starijih od 15 godina. Bez škole je 685.711 stanovnika, završenu osnovnu školu ima ukupno 801.168 stanovnika, dok je srednju školu završilo 1.733.198 stanovnika. Višu školu ili stručni studij završilo je 150.167 stanovnika, a fakultet, umjetničku akademiju, sveučilišni i poslijediplomski studij njih 287.867. Za 24.715 stanovnika podaci nisu poznati.²⁹

U nastavku se nalazi tablični prikaz obrazovne strukture stanovništva Republike Hrvatske izraženo u postocima.

²⁹https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/Census2001/Popis/H01_01_07/H01_01_07.html, pristupljeno 29.10.2017.

Tablica 4:Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina 2001. godine

RAZINA OBRAZOVANJA	RELATIVNI UDIO
Bez škole	18,62%
Osnovna škola	21,75%
Srednja škola	47,08%
Viša škola ili stručni studij	4,07%
Fakultet/akademija/sveučilišni ili poslijediplomski studij	7,81%
Nepoznato	0,67%

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

3.1.2 Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2011. godine

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Republici Hrvatskoj živjelo je 3.632.461 stanovnika starih 15 i više godina. Od toga 345.959 stanovnika nema završenu školu, 773.489 stanovnika završilo je osnovnu školu, a njih 1.911.815 je završilo srednju školu.

212.059 stanovnika završilo je višu školu ili stručni studij, a 383.174 stanovnika završilo je fakultet, umjetničku akademiju, sveučilišni i poslijediplomski studij. Za 5.965 stanovnika podaci nisu poznati.³⁰

U tablici u nastavku podaci su prikazani u postocima.

Tablica 5:Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina 2011. godine

RAZINA OBRAZOVANJA	RELATIVNI UDIO
Bez škole	9,52%
Osnovna škola	21,30%
Srednja škola	52,63%
Viša škola ili stručni studij	5,84%
Fakultet/akademija/sveučilišni ili poslijediplomski studij	10,55%
Nepoznato	0,16%

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

³⁰https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_32/h01_01_32.html, pristupljeno 29.10.2017.

3.1.3 Usporedba

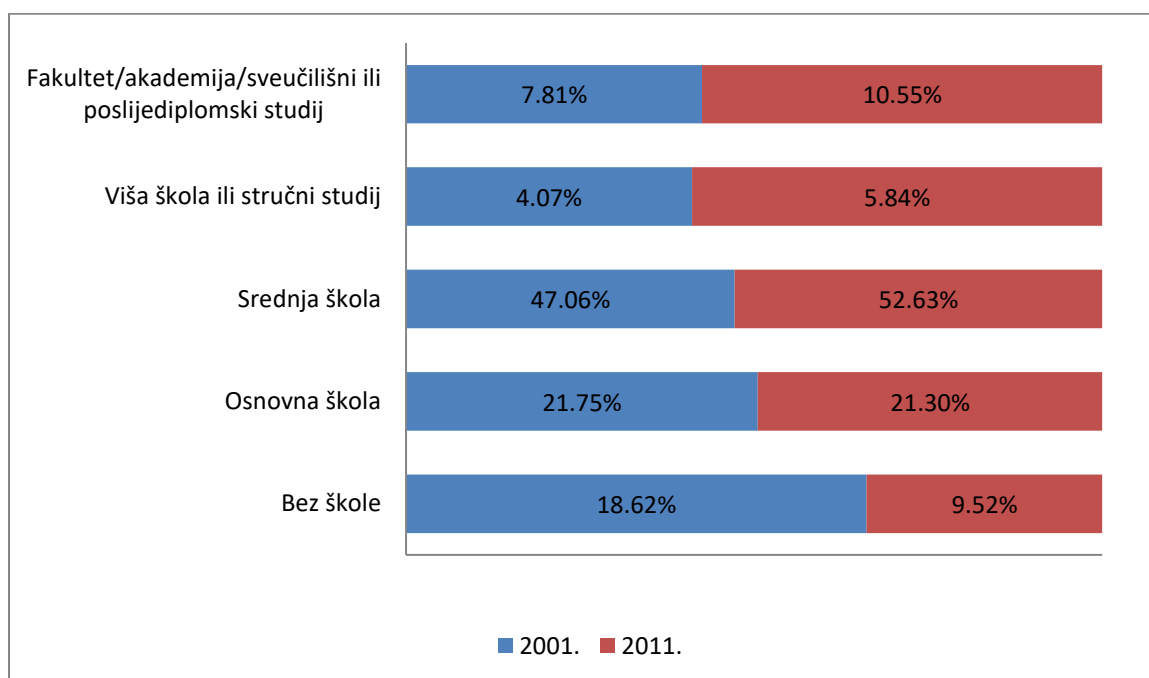
U razdoblju između dva popisa stanovništva došlo je do smanjenja broja stanovnika starijih od 15 godina, pa 2011. godine u RH živi 50.365 stanovnika ove dobi manje nego 2001. godine.

U nastavku su podaci o obrazovnoj strukturi stanovništva u apsolutnim i relativnim iznosima prikazani tablično i grafički.

Tablica 6: Usporedni prikaz obrazovne strukture 2001. i 2011. godine

Stupanj obrazovanja	2001.	2011.
Bez škole	685.711	345.959
Osnovna škola	801.168	773.489
Srednja škola	1.733.198	1.911.815
Viša škola ili stručni studij	150.167	212.059
Fakultet/akademija/sveučilišni ili poslijediplomski studij	287.867	383.174
Nepoznato	24.715	5.965

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 1: Usporedni prikaz obrazovne strukture 2001. i 2011. godine

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

U razdoblju između dva popisa obrazovna struktura stanovništva Republike Hrvatske značajno se promijenila naročito u pogledu udjela stanovnika bez završene škole - njihov udio smanjio se za 9,1 postotnih poena. Udio stanovnika koji su završili osnovnu školu smanjio se za 0,45 postotnih poena, dok je udio stanovnika koji su završili srednju školu porastao za 5,57 postotnih poena. Povećao se i udio stanovnika kojima je najviša završena razina obrazovanja viša škola ili stručni studij i to za 1,77 postotnih poena, a udio stanovnika koji su završili najvišu razinu obrazovanja, odnosno fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij porastao je za 2,74 postotnih poena.

3.1.4 Testiranje hipoteze

Hipoteza 1: *Udio visokoobrazovanog stanovništva u Republici Hrvatskoj raste.*

Prema metodologiji koju koriste europske zemlje, a koja se u Republici Hrvatskoj primjenjuje od popisa stanovništva 2011. godine, visokoobrazovano stanovništvo obuhvaća stanovnike koji su završili fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij i one koji su završili višu školu ili stručni studij. Radi vjerodostojnosti dobivenih rezultata u ovom će se slučaju ista metodologija primijeniti i na podatke iz popisa stanovništva 2001. godine.

Prema tome 2001. godine ukupan udio visokoobrazovanih stanovnika iznosi 11,88% (4,07% + 7,81%), a 2011. visokoobrazovano stanovništvo čini 16,39% (5,84% + 10,55%) ukupne populacije.

Ova hipoteza prema tome je točna budući da je u razdoblju između dva popisa stanovništva došlo do porasta udjela visokoobrazovanih stanovnika za 4,51 postotnih poena.

3.2 Analiza obrazovne strukture u Republici Hrvatskoj po županijama

3.2.1 Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2001. godine

Bjelovarsko-bilogorska županija

Prema popisu stanovništva 2001. godine u županiji živi 110.279 stanovnika. 30.575 stanovnika nema završenu školu, osnovna škola najviša je završena razina obrazovanja za 29.587 stanovnika, a srednja škola za 42.207 stanovnika. Višu školu ili stručni studij završilo je 2.919 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij završilo je 4.330 stanovnika. Za 661 stanovnika podaci su nepoznati.

Brodsko-posavska županija

Prema popisu stanovništva županija broji 142.037 stanovnika. 33.963 stanovnika nema završenu školu, osnovnu školu završilo je 36.163 stanovnika, srednju školu njih 61.203, višu školu ili stručni studij 3.819 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 5.987 stanovnika. Za 902 stanovnika podaci nisu poznati.

Dubrovačko-neretvanska županija

Županija broji 100.403 stanovnika prema popisu stanovništva 2001. godine. 15.386 stanovnika nema završenu školu, njih 19.081 završilo je osnovnu školu, a 51.337 srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 5.813 stanovnika, a 8.195 stanovnika završilo je fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij. Za 591 stanovnika podaci su nepoznati.

Grad Zagreb

Grad Zagreb prema popisu stanovništva 2001. godine broji 656.182 stanovnika. 56.969 stanovnika nema završenu školu, 106.829 stanovnika završilo je osnovnu školu, a 341.344 njih završilo je srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 38.157, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 109.323 stanovnika. Za 3.560 stanovnika podaci su nepoznati.

Istarska županija

Prema popisu stanovništva 2001. godine Istarska županija broji 175.167 stanovnika. 24.545 stanovnika nema završenu školu, osnovna škola najviša je završena razina obrazovanja za 39.855 stanovnika, a srednja škola za 88.013 stanovnika. Višu školu ili stručni studij završilo je 9.308 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij njih 12.663. Za 783 stanovnika podaci nisu poznati.

Karlovačka županija

Karlovačka županija prema popisu stanovništva 2001. godine broji 121.266 stanovnika. 31.915 stanovnika nije završilo školu, njih 24.951 završilo je osnovnu, a 53.039 stanovnika srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 4.345 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 6.095 stanovnika. Za 921 stanovnika podaci nisu poznati.

Koprivničko-križevačka županija

Koprivničko-križevačka županija 2001. godine imala je 103.403 stanovnika. Bez škole je 27.820 stanovnika, 31.901 stanovnika završila su osnovnu, a njih 35.651 srednju školu. Viša škola ili stručni studij najviša su završena razina obrazovanja za 2.982 stanovnika, a fakultet, akademija, sveučilišni ili poslijediplomski studij za 4.235 stanovnika. Za 814 stanovnika podaci nisu poznati.

Krapinsko-zagorska županija

Krapinsko-zagorska županija broji 118.139 stanovnika. Školu nije završilo 32.996 stanovnika. Osnovnu školu završilo je 32.996, a srednju 29.360 stanovnika. Višu školu ili stručni studij završilo je 3.045, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 3.916 stanovnika. Za 577 osoba podaci nisu poznati.

Ličko-senjska županija

Ličko-senjska županija 2001. godine broji 45.477 stanovnika. Školu nije završilo 14.539 stanovnika, 9.015 stanovnika završilo je osnovnu školu, a srednja škola najviša je završena razina obrazovanja za 18.387 stanovnika. Višu školu ili stručni studij završilo je 1.513 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 1.701 stanovnik. Za 322 stanovnika podaci nisu poznati.

Međimurska županija

Međimurska županija 2001. godine broji 96.462 stanovnika. Njih 17.128 nije završilo školu, osnovnu školu završilo je 29.060 stanovnika, a srednju njih 43.232. 2.752 stanovnika kao najvišu završenu razinu obrazovanja navela su višu školu ili stručni studij, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij završilo je 3.536 stanovnika. Za 754 stanovnika podaci nisu poznati.

Osječko-baranjska županija

Prema popisu stanovništva u Osječko-baranjskoj županiji 2001. godine živi 271.787 stanovnika. 56.400 stanovnika nije završilo školu, osnovnu školu završilo je 69.328, a srednju 119.444 stanovnika. Višu školu ili stručni studij završilo je 7.865, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 17.051 stanovnik. Za 1.699 stanovnika podaci nisu poznati.

Požeško-slavonska županija

Požeško-slavonska županija prema popisu stanovništva 2001. broji 68.865 stanovnika. Školu nije završilo njih 17.658, osnovnu školu završila su 18.859 stanovnika, a srednju 27.285. Viša škola ili stručni studij najviša je završena razina obrazovanja za 1.875 stanovnika, a fakultet, akademija, sveučilišni ili poslijediplomski studij za 2.5765 stanovnika. Za 423 stanovnika podaci o obrazovanju nisu poznati.

Primorsko-goranska županija

Primorsko-goranska županija broji 262.670 stanovnika. Školu nije završilo 30.180 stanovnika, njih 48.583 završilo je osnovnu, a 142.161 srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 13.963 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 25.927 stanovnika. Za 1.856 stanovnika podaci nisu poznati.

Sisačko-moslavačka županija

Sisačko-moslavačka županija broji 155.439 stanovnika. Školu nije završilo 39.529 stanovnika, osnovnu školu završilo je 35.875, a srednju 67.550 stanovnika. Višu školu ili stručni studij kao najvišu završenu razinu obrazovanja navelo je 4.699 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij njih 7.084. Za 702 stanovnika podaci nisu poznati.

Splitsko-dalmatinska županija

Splitsko-dalmatinska županija broji 378.366 stanovnika. 60.484 stanovnika nije završilo školu, njih 67.137 završilo je osnovnu školu, a 196.955 stanovnika srednju školu. Višu školu ili stručni studij završila su 18.992 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 32.028 stanovnika. Za 2.495 stanovnika podaci nisu poznati.

Šibensko-kninska županija

U Šibensko-kninskoj županiji živi 93.938 stanovnika. 23.107 stanovnika nije završilo školu, 16.874 stanovnika završilo je osnovnu, a 44.470 srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 3.604, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 5.273 stanovnika. Za 610 stanovnika podaci nisu poznati.

Varaždinska županija

Varaždinska županija broji 152.962 stanovnika. 32.655 stanovnika nije završilo školu, 37.412 njih završilo je osnovnu, a 69.463 srednju školu. Višu školu ili stručni studij kao najvišu dostignutu razinu obrazovanja navelo je 5.269 stanovnika, a 7.522 stanovnika kao takvo navelo je fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij. Za 641 stanovnika podaci nisu poznati.

Virovitičko-podravska županija

U Virovitičko-podravskoj županiji živi 76.427 stanovnika. Njih 19.470 nije završilo školu, 23.641 stanovnik završio je osnovnu školu, a 28.340 stanovnika srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 1.713, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 2.678 stanovnika. Za 585 osoba podaci nisu poznati.

Vukovarsko-srijemska županija

Vukovarsko-srijemska županija broji 165.409 stanovnika. 40.684 stanovnika nije završilo školu, njih 43.516 završilo je osnovnu, a 68.380 stanovnika srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 4.506, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 6.439 stanovnika. Podaci o obrazovanju nisu poznati za 1.884 stanovnika.

Zadarska županija

U Zadarskoj županiji živi 132.549 stanovnika. 27.384 stanovnika nisu završila školu, njih 26.108 završilo je osnovnu, a 63.494 srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 5.281 stanovnika, a 8.840 stanovnika završilo je fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij. Za 1.442 stanovnika podaci nisu poznati.

Zagrebačka županija

Zagrebačka županija broji 255.874 stanovnika. 52.324 stanovnika nije završilo školu, 58.033 stanovnika završilo je osnovnu, a njih 122.898 srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 7.747, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 12.379 stanovnika. Za 2.493 osobe podaci nisu poznati.³¹

U nastavku slijedi tablični prikaz obrazovne strukture stanovništva u županijama izražen u postotcima.

³¹https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/Census2001/Popis/H01_01_07/H01_01_07.html, pristupljeno 30.10.2017.

Tablica 7: Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina po županijama 2001. godine

ŽUPANIJA	BEZ ŠKOLE	OSNOVNA ŠKOLA	SREDNJA ŠKOLA	VIŠA ŠKOLA ILI STRUČNI STUDIJ	FAKULTET/ AKADEMIJA/ SVEUČILIŠNI ILI POSLIJEDIPLOMSKI STUDIJ
Bjelovarsko-bilogorska	27,72%	26,83%	38,88%	2,64%	3,93%
Brodsko-posavska	23,91%	25,46%	43,73%	2,69%	4,21%
Dubrovačko-neretvanska	15,32%	19,00%	51,73%	5,79%	8,16%
Grad Zagreb	8,68%	16,28%	52,57%	5,81%	16,66%
Istarska	14,01%	22,75%	50,70%	5,31%	7,23%
Karlovačka	26,32%	20,57%	44,51%	3,58%	5,02%
Koprivničko-križevačka	26,90%	30,85%	35,28%	2,88%	4,09%
Krapinsko-zagorska	27,93%	24,85%	41,50%	2,57%	3,15%
Ličko-senjska	31,97%	19,82%	41,15%	3,32%	3,74%
Međimurska	17,75%	30,12%	45,62%	2,85%	3,66%
Osječko-baranjska	20,75%	25,51%	44,58%	2,89%	6,27%
Požeško-slavonska	25,64%	27,38%	40,25%	2,72%	4,01%
Primorsko-goranska	11,49%	18,49%	54,84%	5,31%	9,87%
Sisačko-moslavačka	25,43%	23,08%	43,91%	3,02%	4,56%
Splitsko-dalmatinska	15,99%	17,75%	52,77%	5,02%	8,47%
Šibensko-kninska	24,60%	17,96%	48,00%	3,83%	5,61%
Varaždinska	21,35%	24,46%	45,83%	3,44%	4,92%
Virovitičko-podravska	25,47%	30,93%	37,86%	2,24%	3,50%
Vukovarsko-srijemska	24,59%	26,31%	42,49%	2,72%	3,89%
Zadarska	20,66%	16,69%	52,00%	3,98%	6,67%
Zagrebačka	20,45%	22,68%	49,00%	3,03%	4,84%

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

3.2.2 Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2011. godine

Bjelovarsko-bilogorska županija

Prema popisu stanovništva 2011. godine u županiji živi 101.323 stanovnika. 11.219 stanovnika nema završenu školu, osnovna škola najviša je završena razina obrazovanja za 33.374 stanovnika, a srednja škola za 47.118 stanovnika. Višu školu ili stručni studij završilo je 4.035 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij završio je 5.391 stanovnik. Za 186 stanovnika podaci su nepoznati.

Brodsko-posavska županija

Prema popisu stanovništva županija broji 131.512 stanovnika. 14.186 stanovnika nema završenu školu, osnovnu školu završilo je 38.114 stanovnika, srednju školu njih 66.659, višu školu ili stručni studij 5.190 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 7.265 stanovnika. Za 98 stanovnika podaci nisu poznati.

Dubrovačko-neretvanska županija

Županija broji 102.649 stanovnika prema popisu stanovništva 2011. godine. 8.316 stanovnika nema završenu školu, njih 17.934 završilo je osnovnu školu, a 57.009 srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 8.430 stanovnika, a 10.791 stanovnik završio je fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij. Za 169 stanovnika podaci su nepoznati.

Grad Zagreb

Grad Zagreb prema popisu stanovništva 2011. godine broji 673.958 stanovnika. 33.305 stanovnika nema završenu školu, 91.587 stanovnika završilo je osnovnu školu, a 352.791 njih završilo je srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 48.015, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 147.311 stanovnika. Za 949 stanovnika podaci su nepoznati.

Istarska županija

Prema popisu stanovništva 2011. godine Istarska županija broji 180.239 stanovnika. 14.316 stanovnika nema završenu školu, osnovna škola najviša je završena razina obrazovanja za 35.092 stanovnika, a srednja škola za 100.602 stanovnika. Višu školu ili stručni studij završilo je 12.913 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski njih 19.961. Za 355 stanovnika podaci nisu poznati.

Karlovačka županija

Karlovačka županija prema popisu stanovništva 2011. godine broji 111.569 stanovnika. 13.399 stanovnika nije završilo školu, njih 26.842 završilo je osnovnu, a 56.488 stanovnika srednju školu. Višu školu ili stručni studij završio je 6.491 stanovnik, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij završio je 7.841 stanovnik. Za 508 stanovnika podaci nisu poznati.

Koprivničko-križevačka županija

Koprivničko-križevačka županija 2011. godine imala je 97.433 stanovnika. Bez škole je 9.195 stanovnika, 36.022 stanovnika završila su osnovnu, a 41.728 stanovnika završilo je srednju školu. Viša škola ili stručni studij najviša su završena razina obrazovanja za 4.513 stanovnika, a fakultet, akademija, sveučilišni ili poslijediplomski studij za 5.891 stanovnika. Za 84 stanovnika podaci nisu poznati.

Krapinsko-zagorska županija

Krapinsko-zagorska županija broji 112.950 stanovnika. Školu nije završilo 18.765 stanovnika. Osnovnu školu završio je 26.741, a srednju 57.013 stanovnika. Višu školu ili stručni studij završilo je 4.936, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 5.416 stanovnika. Za 79 osoba podaci nisu poznati.

Ličko-senjska županija

Ličko-senjska županija 2011. godine broji 44.002 stanovnika. Školu nije završilo 8.458 stanovnika, 9.279 stanovnika završilo je osnovnu školu, a srednja škola najviša je završena razina obrazovanja za 21.559 stanovnika. Višu školu ili stručni studij završilo je 2.414 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 2.191 stanovnik. Za 101 stanovnika podaci nisu poznati.

Međimurska županija

Međimurska županija 2011. godine broji 94.583 stanovnika. Njih 14.490 nije završilo školu, osnovnu školu završilo je 21.363 stanovnika, a srednju njih 49.024. 4.429 stanovnika kao najvišu završenu razinu obrazovanja navelo je višu školu ili stručni studij, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij završilo je 5.118 stanovnika. Za 159 stanovnika podaci nisu poznati.

Osječko-baranjska županija

Prema popisu stanovništva u Osječko-baranjskoj županiji 2011. godine živi 258.226 stanovnika. 24.210 stanovnika nisu završila školu, osnovnu školu završilo je 68.694, a srednju 132.290 stanovnika. Višu školu ili stručni studij završilo je 11.286, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 21.592 stanovnika. Za 154 stanovnika podaci nisu poznati.

Požeško-slavonska županija

Požeško-slavonska županija prema popisu stanovništva broji 64.892 stanovnika. Školu nije završilo njih 9.137, osnovnu školu završila su 18.382 stanovnika, a srednju 30.752. Viša škola ili stručni studij najviša je završena razina obrazovanja za 2.951 stanovnika, a fakultet, akademija, sveučilišni ili poslijediplomski studij za 3.547 stanovnika. Za 123 stanovnika podaci o obrazovanju nisu poznati.

Primorsko-goranska županija

Primorsko-goranska županija broji 259.228 stanovnika. Školu nije završilo 13.655 stanovnika, njih 43.267 završilo je osnovnu, a 149.668 srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 19.059 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 32.977 stanovnika. Za 602 stanovnika podaci nisu poznati.

Sisačko-moslavačka županija

Sisačko-moslavačka županija broji 147.426 stanovnika. Školu nije završilo 20.922 stanovnika, osnovnu školu završilo je 34.796, a srednju 76.152 stanovnika. Višu školu ili stručni studij kao najvišu završenu razinu obrazovanja navela su 7.073 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij njih 8.373. Za 110 stanovnika podaci nisu poznati.

Splitsko-dalmatinska županija

Splitsko-dalmatinska županija broji 380.366 stanovnika. 33.603 stanovnika nije završilo školu, njih 64.293 završilo je osnovnu školu, a 213.443 stanovnika srednju školu. Višu školu ili stručni studij završila su 26.624 stanovnika, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 41.826 stanovnika. Za 577 stanovnika podaci nisu poznati.

Šibensko-kninska županija

U Šibensko-kninskoj županiji živi 93.925 stanovnika. 14.417 stanovnika nije završilo školu, 16.617 stanovnika završilo je osnovnu, a 50.387 srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 5.683, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 6.722 stanovnika. Za 99 stanovnika podaci nisu poznati.

Varaždinska županija

Varaždinska županija broji 148.834 stanovnika. 13.084 stanovnika nije završilo školu, 38.418 njih završilo je osnovnu, a 79.414 srednju školu. Višu školu ili stručni studij kao najvišu dostignutu razinu obrazovanja navelo je 7.497 stanovnika, a 10.245 stanovnika kao takvo navelo je fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij. Za 176 stanovnika podaci nisu poznati.

Virovitičko-podravska županija

U virovitičko-podravskoj županiji živi 71.344 stanovnika. Njih 13.305 nije završilo školu, 19.488 stanovnika završilo je osnovnu školu, a 32.608 stanovnika srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 2.655, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 3.227 stanovnika. Za 61 osobu podaci nisu poznati.

Vukovarsko-srijemska županija

Vukovarsko-srijemska županija broji 149.070 stanovnika. 15.474 stanovnika nije završilo školu, njih 45.156 završilo je osnovnu, a 74.176 stanovnika srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 6.403, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 7.686 stanovnika. Podaci o obrazovanju nisu poznati za 175 stanovnika.

Zadarska županija

U Zadarskoj županiji živi 143.180 stanovnika. 17.564 stanovnika nisu završila školu, njih 27.742 završilo je osnovnu, a 76.097 srednju školu. Višu školu ili stručni studij završila su 8.102 stanovnika, a 13.077 stanovnika završilo je fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij. Za 598 stanovnika podaci nisu poznati.

Zagrebačka županija

Zagrebačka županija broji 266.752 stanovnika. 24.939 stanovnika nije završilo školu, 60.288 stanovnika završilo je osnovnu, a njih 146.837 srednju školu. Višu školu ili stručni studij završilo je 13.360, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 19.726 stanovnika. Za 602 osobe podaci nisu poznati.³²

³²https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_32/h01_01_32.html, pristupljeno 30.10.2017.

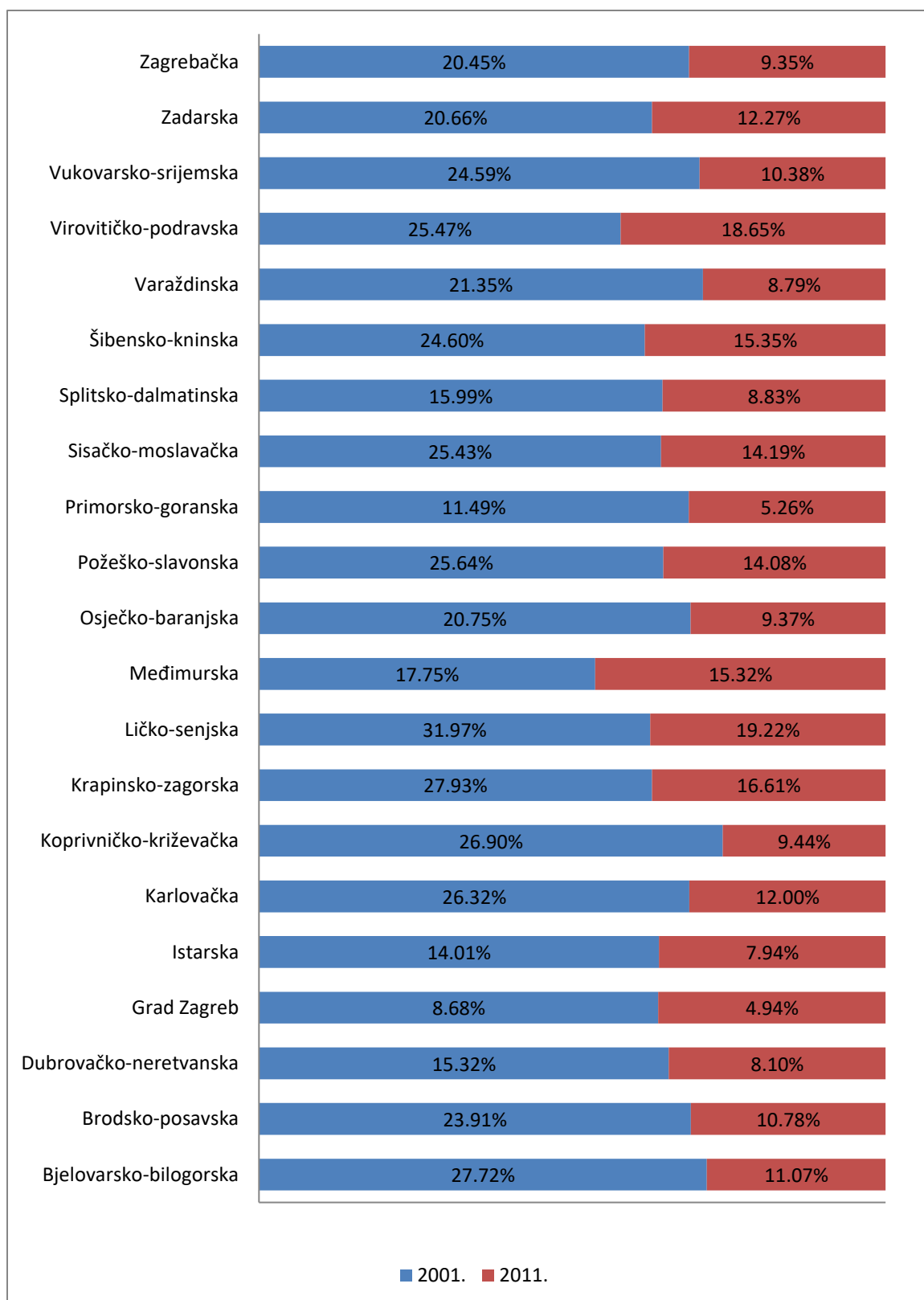
Tablica 8: Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina po županijama 2011. godine

ŽUPANIJA	BEZ ŠKOLE	OSNOVNA ŠKOLA	SREDNJA ŠKOLA	VIŠA ŠKOLA ILI STRUČNI STUDIJ	FAKULTET/ AKADEMIJA/ SVEUČILIŠNI ILI POSLIJEDIPLOMSKI STUDIJ
Bjelovarsko-bilogorska	11,07%	32,94%	46,69%	3,98%	5,32%
Brodsko-posavska	10,78%	28,98%	50,77%	3,95%	5,52%
Dubrovačko-neretvanska	8,10%	17,47%	55,71%	8,21%	10,51%
Grad Zagreb	4,94%	13,59%	52,49%	7,12%	21,86%
Istarska	7,94%	19,47%	56,02%	7,16%	9,41%
Karlovačka	12,00%	24,06%	51,09%	5,82%	7,03%
Koprivničko-križevačka	9,44%	36,97%	42,91%	4,63%	6,05%
Krapinsko-zagorska	16,61%	23,67%	50,56%	4,37%	4,79%
Ličko-senjska	19,22%	21,09%	49,23%	5,48%	4,98%
Međimurska	15,32%	22,58%	52,01%	4,68%	5,41%
Osječko-baranjska	9,37%	26,60%	51,30%	4,37%	8,36%
Požeško-slavonska	14,08%	28,33%	47,59%	4,54%	5,46%
Primorsko-goranska	5,26%	16,69%	55,98%	7,35%	14,72%
Sisačko-moslavačka	14,19%	23,60%	51,73%	4,80%	5,68%
Splitsko-dalmatinska	8,83%	16,90%	56,29%	6,99%	10,99%
Šibensko-kninska	15,35%	17,69%	53,76%	6,05%	7,15%
Varaždinska	8,79%	25,81%	53,48%	5,04%	6,88%
Virovitičko-podravska	18,65%	27,31%	45,80%	3,72%	4,52%
Vukovarsko-srijemska	10,38%	30,29%	49,89%	4,29%	5,15%
Zadarska	12,27%	19,37%	53,57%	5,66%	9,13%
Zagrebačka	9,35%	22,60%	55,66%	5,00%	7,39%

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

3.2.3 Usporedba

Između dva popisa stanovništva došlo je do značajnih promjena u obrazovnoj strukturi stanovništva županija i to naročito u broju onih bez obrazovanja. U nastavku slijedi grafički prikaz u kojem su uspoređeni relativni udjeli obrazovne strukture stanovništva za svaku razinu dostignutog obrazovanja.

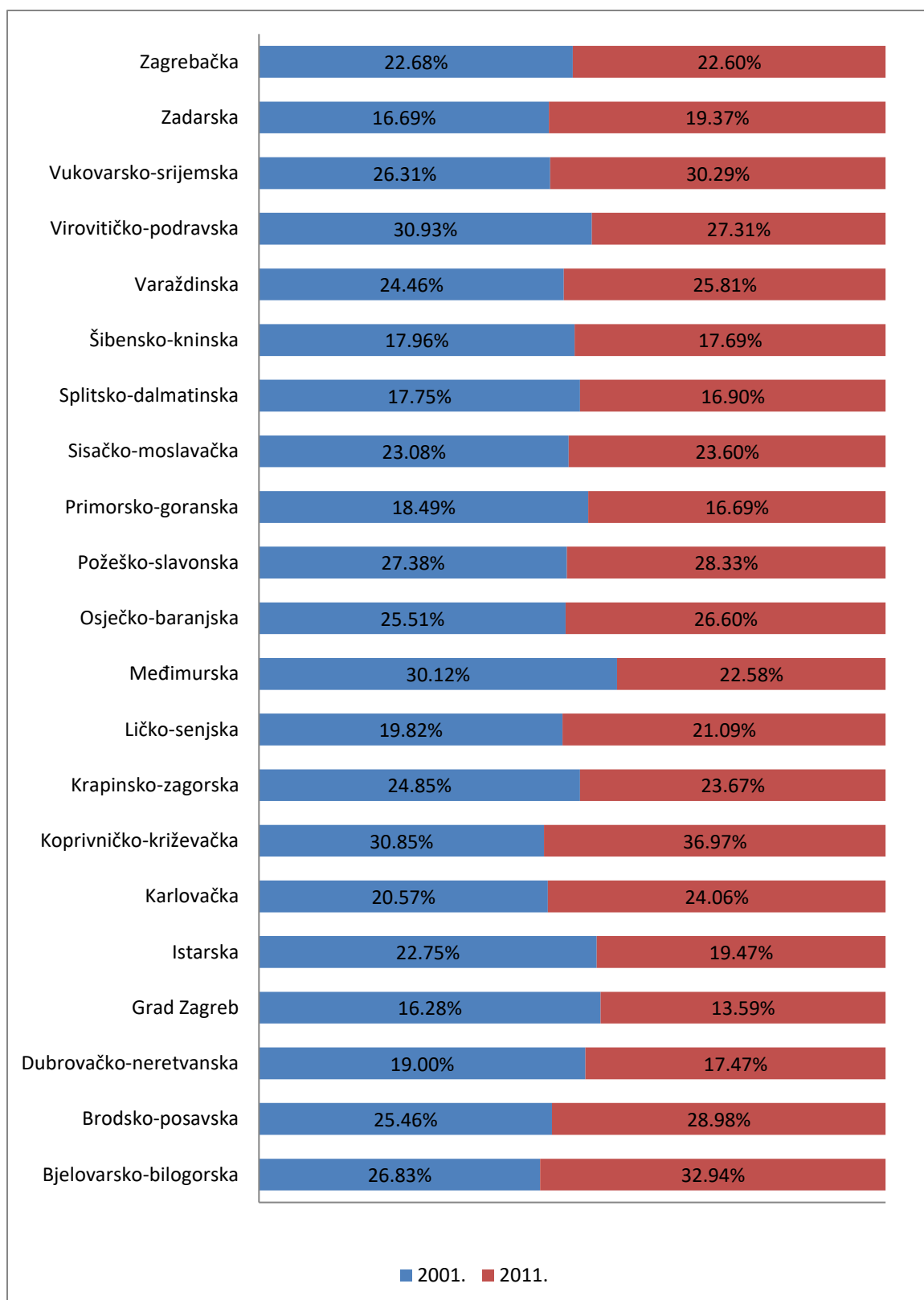

Grafikon 2: Usporedni prikaz relativnih udjela stanovništva županija bez škole

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

Kao što je vidljivo iz grafikona, u razdoblju između dva popisa stanovništva obrazovna slika Republike Hrvatske značajno se promijenila u pozitivnom smislu. U svim županijama smanjio se udio stanovništva bez ikakvog formalnog obrazovanja. Najveća promjena, odnosno smanjenje udjela stanovništva bez škole vidljiva je u Koprivničko-križevačko županiji (-17,46 postotnih poena), Bjelovarsko-bilogorskoj (-16,65 postotnih poena), Karlovačkoj (-14,32 postotnih poena) i Vukovarsko-srijemskoj županiji (-14,21 postotnih poena). Udio stanovništva bez obrazovanja za više od 10 postotnih poena smanjio se i u Brodsko-posavskoj, Krapinsko-zagorskoj, Ličko-senjskoj, Osječko-baranjskoj, Požeško-slavonskoj, Sisačko-moslavačkoj, Varaždinskoj i Zagrebačkoj županiji.

2001. godine najveći udio stanovništva bez ikakvog formalnog obrazovanja imala je Ličko-senjska županija i to čak 31,97%. Unatoč velikom smanjenju u razdoblju između dva popisa stanovništva i u 2011. godini ista županija je „rekorder“ u broju neobrazovanog stanovništva s 19,22% stanovništva bez škole. Najmanji udio stanovništva bez škole 2001. godine bio je u Gradu Zagrebu - 8,68% i to je ujedno jedina prostorna jedinica u kojoj je taj udio bio manji od 10%. U razdoblju između dva popisa stanovništva udio građana bez obrazovanja se smanjio za 3,74 postotnih poena te je u 2011. godini iznosio 4,94% čime je Grad Zagreb ostao prostorna jedinica s najmanjim udjelom stanovništva bez formalnog obrazovanja.

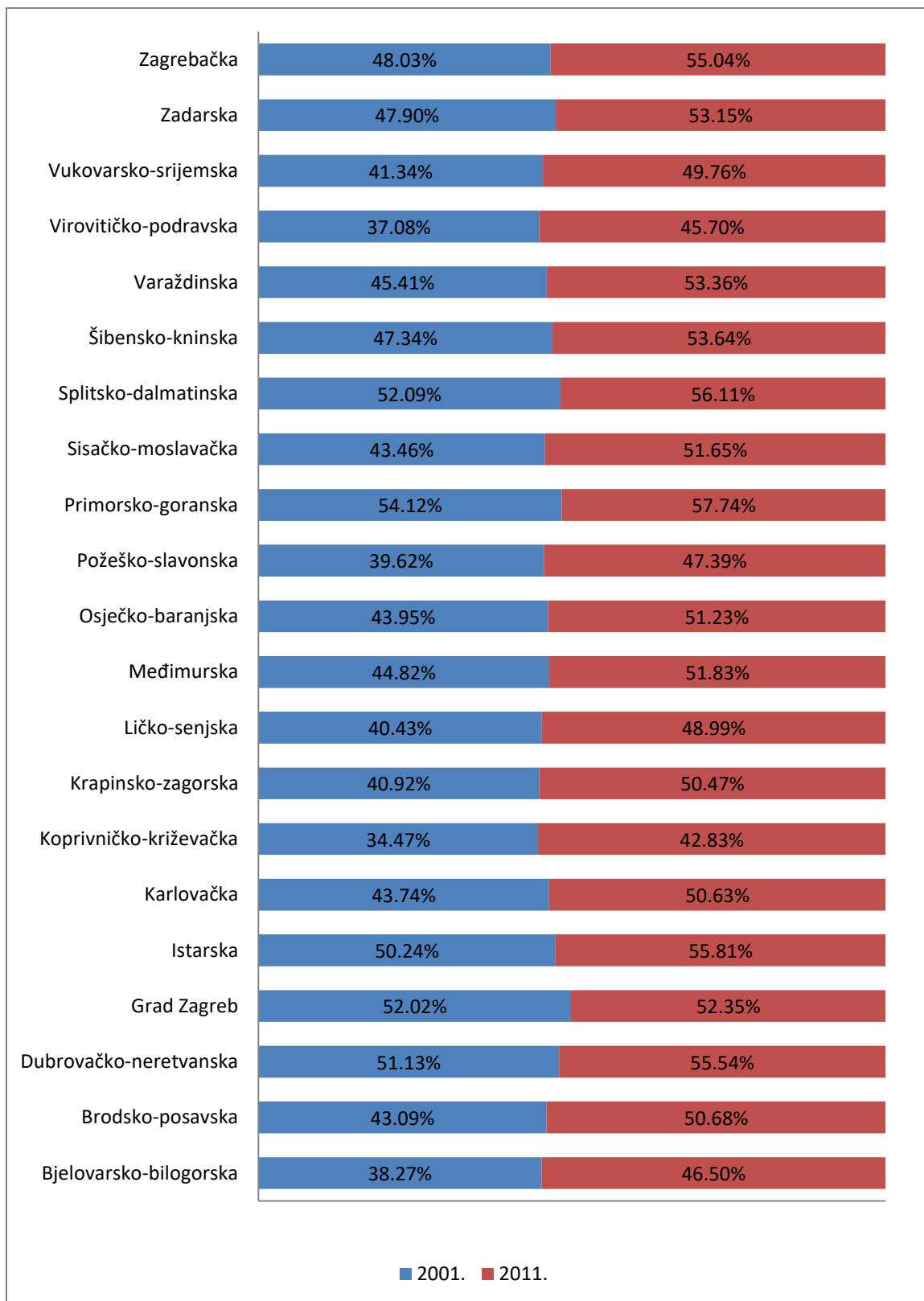

Grafikon 3: Usporedni prikaz relativnih udjela stanovništva županija sa završenom osnovnom školom

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

U kategoriji stanovništva kojem je najviša dostignuta razina obrazovanja osnovna škola usporedbom podataka rezultati su različiti. U deset županija udio stanovnika sa završenom osnovnom školom je u porastu, a u jedanaest županija taj se udio smanjio. Najveći porast udjela stanovnika koji su završili osnovnu školu nalazimo u Koprivničko-križevačkoj (+6,12 postotnih poena) i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (+6,11 postotnih poena). Udio stanovnika koji su završili prvi stupanj obrazovanja porastao je i u Brodsko-posavskoj, Istarskoj, Ličko-senjskoj, Osječko-baranjskoj, Požeško-slavonskoj, Sisačko-moslavačkoj, Varaždinskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji. U ostalim županijama udio stanovnika koji su završili osnovnu školu smanjio se i to najviše u Međimurskoj županiji (-7,54 postotnih poena).

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine najveći udio stanovnika sa završenom osnovnom školom imala je Virovitičko-podravska županija (30,93%), dok prema popisu stanovništva iz 2011. godine najveći udio takvog stanovništva ima Koprivničko-križevačka županija (36,97%). Najmanji udio stanovnika sa završenom osnovnom školom bio je i ostao u Gradu Zagrebu: 2001. godine osnovna škola bila je najviša dostignuta razina obrazovanja za 16,28% stanovnika, a 2011. za 13,59% stanovnika Grada Zagreba.

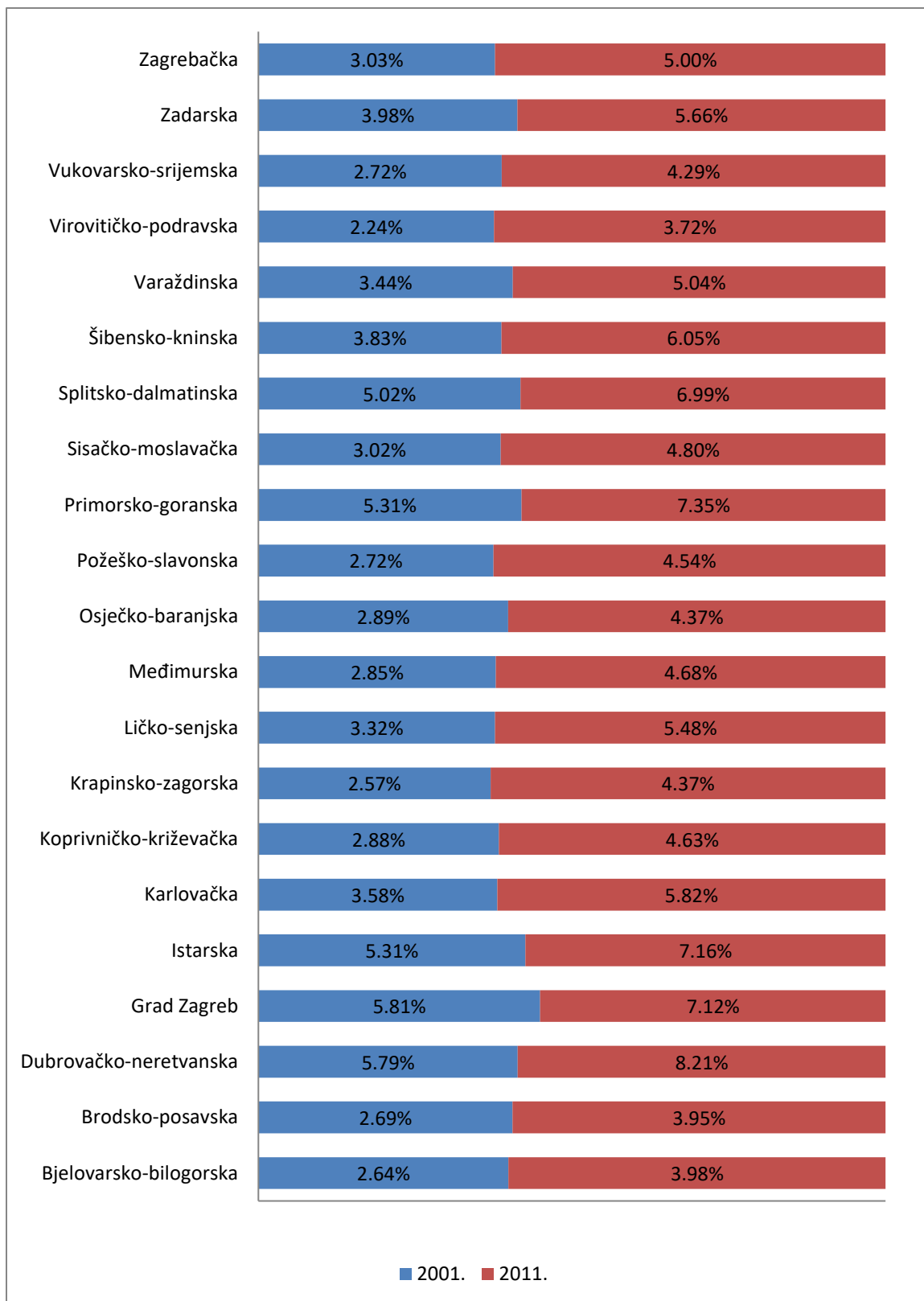
Grafikon 4: Usporedni prikaz relativnih udjela stanovništva županija sa završenom srednjom školom

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

U svim županijama udio stanovništva kojem je najviša dostignuta razina obrazovanja srednja škola je u porastu te je 2011. u gotovo svim županijama udio stanovnika sa završenom srednjom školom veći od 50%. Manje od 50% stanovnika kojima je najviša dostignuta razina obrazovanja srednja škola živi u Bjelovarsko-bilogorskoj, Koprivničko-križevačkoj, Ličko-senjskoj, Požeško-slavonskoj, Virovitičko-podravskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji.

Najveći porast relativnog udjela stanovnika sa završenom srednjom školom bilježi Krapinsko-zagorska županija (+9,55 postotnih poena), zatim Virovitičko-podravska (+8,62 postotnih poena) te Ličko-senjska (+8,56 postotnih poena). Porast veći od 8 postotnih poena zabilježen je i u Bjelovarsko-bilogorskoj, Koprivničko-križevačkoj, Sisačko-moslavačkoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji.

2001. godine najveći udio stanovnika sa završenom srednjom školom zabilježen je u Primorsko-goranskoj županiji (54,12%), a nakon porasta od 3,62 postotna poena ta je županija ostala vodeća po udjelu stanovnika sa završenom srednjom školom koji 2011. godine iznosi 57,74%. Najmanji udio stanovnika sa završenom srednjom školom 2001. i 2011. godine zabilježen je u Koprivničko-križevačkoj županiji. 2001. godine završenu srednju školu imalo je 34,47% stanovnika, a nakon značajnog porasta od 8,36 postotnih poena stanovnici sa završenom srednjom školom čine 42,83% stanovništva te županije.

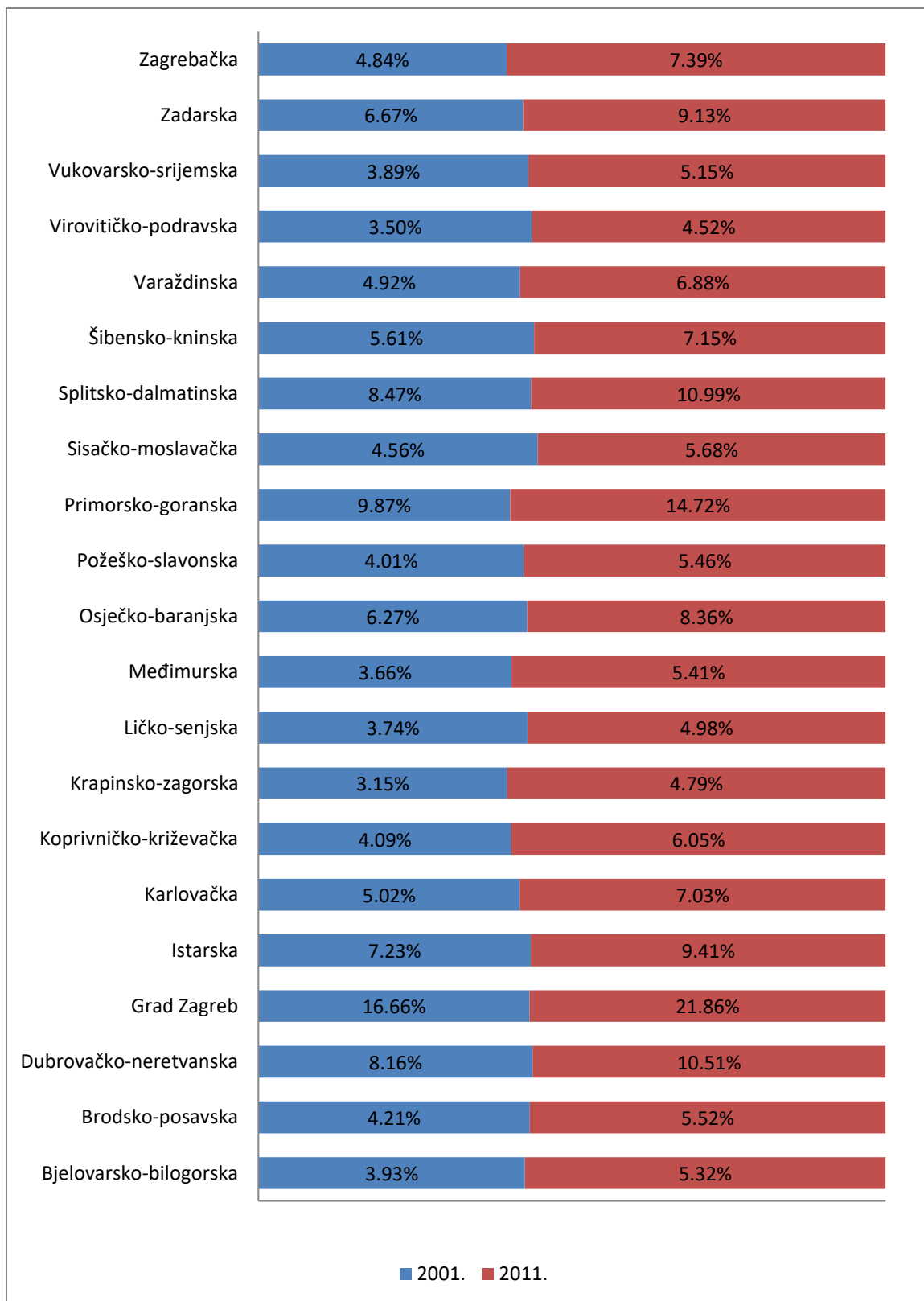
Grafikon 5: Usporedni prikaz relativnih udjela stanovništva županija sa završenom višom školom ili stručnim studijem

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

Između dva popisa stanovništva u svim je županijama došlo do porasta udjela stanovnika koji su završili višu školu ili stručni studij. Unatoč tome, u ovu kategoriju obrazovanja u svim županijama spada najmanji relativni udio stanovnika.

Najveći porast udjela stanovnika sa završenom višom školom ili stručnim studijem bilježi Međimurska županija (+2,63 postotnih poena). Za više od 2 postotna poena porastao je udio stanovnika koji su završili višu školu ili stručni studij i u Dubrovačko-neretvanskoj, Karlovačkoj, Ličko-senjskoj, Primorsko-goranskoj i Šibensko-kninskoj županiji.

2001. godine najveći udio stanovnika sa završenom višom školom ili stručni studijem bilježi Grad Zagreb (5,81%), a 2011. godine Dubrovačko-neretvanska županija (8,21%). Najmanji udio stanovnika sa završenom višom školom ili stručnim studijem zabilježen je u Virovitičko-podravskoj županiji i to 2001. godine 2,24%, a 2011. 3,72% (+1,48 postotnih poena).

Grafikon 6: Usporedni prikaz relativnih udjela stanovništva županija sa završenim fakultetom/akademijom/sveučilišnim ili poslijediplomskim studijem

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

U svim je županijama došlo do porasta udjela stanovništva sa završenom najvišom razinom obrazovanja kojom su obuhvaćeni fakultet, akademija, sveučilišni ili poslijediplomski studij.

Najveći porast relativnog udjela visokoobrazovanog stanovništva bilježi Grad Zagreb (+5,2 postotnih poena), a slijedi ga Primorsko-goranska županije koja bilježi porast od 4,85 postotnih poena. Porast udjela stanovništva sa završenim fakultetom, akademijom, sveučilišnim ili poslijediplomskim veći od 2 postotna poena bilježe još Dubrovačko-neretvanska, Istarska, Karlovačka, Osječko-baranjska, Splitsko-dalmatinska, Zadarska i Zagrebačka županija.

Najveći udio visokoobrazovanog stanovništva prema podacima Popisa stanovništva 2001. i 2011. godine nalazimo u Gradu Zagrebu: 2001. godine 16,66%, a 2011. čak 21,86% ukupnog stanovništva čine osobe sa završenim fakultetom, akademijom, sveučilišnim ili poslijediplomskim studijem. Najmanji udio stanovnika koji su završili fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 2001. godine bilježi Krapinsko-zagorska (3,15%), a 2011. godine Virovitičko-podravska županija (4,52%).

3.2.4 Testiranje hipoteze

Tablica 9: Usporedni prikaz BDP-a i visokoobrazovanog stanovništva u županijama 2001. i 2011. godine

ŽUPANIJA	2001. godina		2011. godina	
	BDP (mil.kn)	% VISOKOOBRAZOVANOG STANOVNIŠTVA	BDP (mil.kn)	% VISOKOOBRAZOVANOG STANOVNIŠTVA
Bjelovarsko-bilogorska	3.893	3,93%	6.275	5,32%
Brodsko-posavska	4.026	4,21%	6.923	5,52%
Dubrovačko-neretvanska	4.142	8,16%	8.932	10,51%
Grad Zagreb	51.284	16,66%	108.791	21,86%
Istarska	10.368	7,23%	20.101	9,41%
Karlovačka	4.486	5,02%	7.368	7,03%
Koprivničko-križevačka	4.801	4,09%	7.319	6,05%
Krapinsko-zagorska	4.194	3,15%	6.217	4,79%
Ličko-senjska	1.606	3,74%	3.047	4,98%
Medimurska	3.673	3,66%	7.157	5,41%
Osječko-baranjska	9.565	6,27%	18.735	8,36%
Požeško-slavonska	2.367	4,01%	3.633	5,46%
Primorsko-goranska	13.399	9,87%	28.015	14,72%
Sisačko-moslavačka	5.997	4,56%	10.492	5,68%
Splitsko-dalmatinska	13.146	8,47%	27.299	10,99%
Šibensko-kninska	2.687	5,61%	6.434	7,15%
Varaždinska	6.553	4,92%	10.832	6,88%
Virovitičko-podravska	2.783	3,50%	3.986	4,52%
Vukovarsko-srijemska	4.434	3,89%	8.276	5,15%
Zadarska	4.372	6,67%	10.511	9,13%
Zagrebačka	7.863	4,84%	18.394	7,39%

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

Hipoteza 2: U županijama s većim bruto domaćim proizvodom stanovništvo ima prosječno viši stupanj obrazovanja.

2001. godine kao županije s najvećim BDP-om (izraženim u milijunima kuna) ističu se Grad Zagreb (51.284), Primorsko-goranska (13.399), Splitsko-dalmatinska (13.146) i Istarska županija (10.368). BDP ostalih županija ne prelazi 10.000.000 kuna. U istom razdoblju u tim županijama udio visokoobrazovanog stanovništva je: 16,66% u Gradu Zagrebu, 9,87% u Primorsko-goranskoj i 8,47% u Splitsko-dalmatinskoj županiji. U Istarskoj županiji visoko je obrazovano 7,23% stanovništva, dok iste godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, koja ima bitno skromniji BDP (4.142 mil.kn) visokoobrazovano stanovništvo čini 8,16% ukupnog stanovništva županije.

2011. godine situacija je slična, vodeći po BDP-u su i dalje Grad Zagreb (108.791), Primorsko-goranska (28.015), Splitsko-dalmatinska (27.199) i Istarska županija (20.101). Ostale županije imaju BDP manji od 20.000.000 kuna. Udio visokoobrazovanog stanovništva najveći je u Gradu Zagrebu (21,86%), zatim u Primorsko-goranskoj (14,72%) te u Splitsko-dalmatinskoj županiji (10,99%). U Istarskoj županiji visokoobrazovano je 9,41% dok je u Dubrovačko-neretvanskoj visokoobrazovanih 10,51%.

Prema tome, ova hipoteza je točna u slučaju Grada Zagreba, Primorsko-goranske i Splitsko-dalmatinske županije, a netočna s obzirom na situaciju u Istarskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

3.3 Analiza obrazovne strukture u Republici Hrvatskoj prema spolu

3.3.1 Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2001. godine

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine u Hrvatskoj je živjelo 1.749.733 muškaraca i 1.933.093 žena. 218.286 muškaraca je bez škole, njih 341.558 završilo je osnovnu, a 955.587 srednju školu. 76.650 muškaraca završilo je višu školu ili stručni studij, a njih 145.355 fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij.³³

Tablica 10: Obrazovna struktura muškaraca starijih od 15 godina 2001.

RAZINA OBRAZOVANJA	RELATIVNI UDIO
Bez škole	12,47%
Osnovna škola	19,53%
Srednja škola	54,61%
Viša škola ili stručni studij	4,38%
Fakultet/akademija/sveučilišni ili poslijediplomski studij	8,31%
Nepoznato	0,70%

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

467.425 žena nije završilo školu, njih 459.610 završilo je osnovnu, dok je 777.611 žena završilo srednju školu. Višu školu ili stručni studij kao najvišu dostignutu razinu obrazovanja navelo je 73.517 žena, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij završilo je 142.512 žena.³⁴

Tablica 11: Obrazovna struktura žena starijih od 15 godina 2001. godine

RAZINA OBRAZOVANJA	RELATIVNI UDIO
Bez škole	24,18%
Osnovna škola	23,77%
Srednja škola	40,24%
Viša škola ili stručni studij	3,80%
Fakultet/akademija/sveučilišni ili poslijediplomski studij	7,37%
Nepoznato	0,64%

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

³³https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/Census2001/Popis/H01_01_07/H01_01_07.html, pristupljeno 15.11.2017.

³⁴https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/Census2001/Popis/H01_01_07/H01_01_07.html, pristupljeno 15.11.2017.

3.3.2 Obrazovna struktura prema popisu stanovništva iz 2011. godine

2011. godine u Hrvatskoj živi 1.731.610 muškaraca i 1.900.851 žena. Bez škole je 97.137 muškaraca, osnovnu školu završilo je njih 315.683, a srednju 1.038.800. Višu školu ili stručni studij završilo je 99.663, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij 177.759 muškaraca.³⁵

Tablica 12: Obrazovna struktura muškaraca starijih od 15 godina 2011. godine

RAZINA OBRAZOVANJA	RELATIVNI UDIO
Bez škole	5,61%
Osnovna škola	18,23%
Srednja škola	60,00%
Viša škola ili stručni studij	5,75%
Fakultet/akademija/sveučilišni ili poslijediplomski studij	10,26%
Nepoznato	0,15%

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

248.822 žena nije završilo školu, 457.806 ih je završilo osnovnu, dok je srednju školu završilo 873.015 žena. 112.396 žena završilo je višu školu ili stručni studij, a fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij završilo je 205.415 žena.³⁶

Tablica 13: Obrazovna struktura žena starijih od 15 godina 2011. godine

RAZINA OBRAZOVANJA	RELATIVNI UDIO
Bez škole	13,09%
Osnovna škola	24,08%
Srednja škola	45,94%
Viša škola ili stručni studij	5,91%
Fakultet/akademija/sveučilišni ili poslijediplomski studij	10,80%
Nepoznato	0,18%

Izvor: izrada autora(temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

³⁵https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_32/h01_01_32.html, pristupljeno 15.11.2017.

³⁶https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_32/h01_01_32.html, pristupljeno 15.11.2017.

3.3.3 Usporedba

U desetogodišnjem razdoblju između dva popisa stanovništva došlo je do promjena na svim razinama obrazovanja, također smanjio se broj muškaraca, ali i žena promatrane dobi. Tako 2011. godine u Hrvatskoj živi 18.123 muškaraca manje nego 2001. godine, a broj žena u istom se razdoblju smanjio za čak 32.242.

U nastavku slijede tablično i grafički izraženi usporedni prikazi obrazovne strukture muškaraca i žena u apsolutnim i relativnim iznosima u promatranom razdoblju.

Tablica 14: Usporedni prikaz obrazovne strukture muškaraca 2001. i 2011. godine

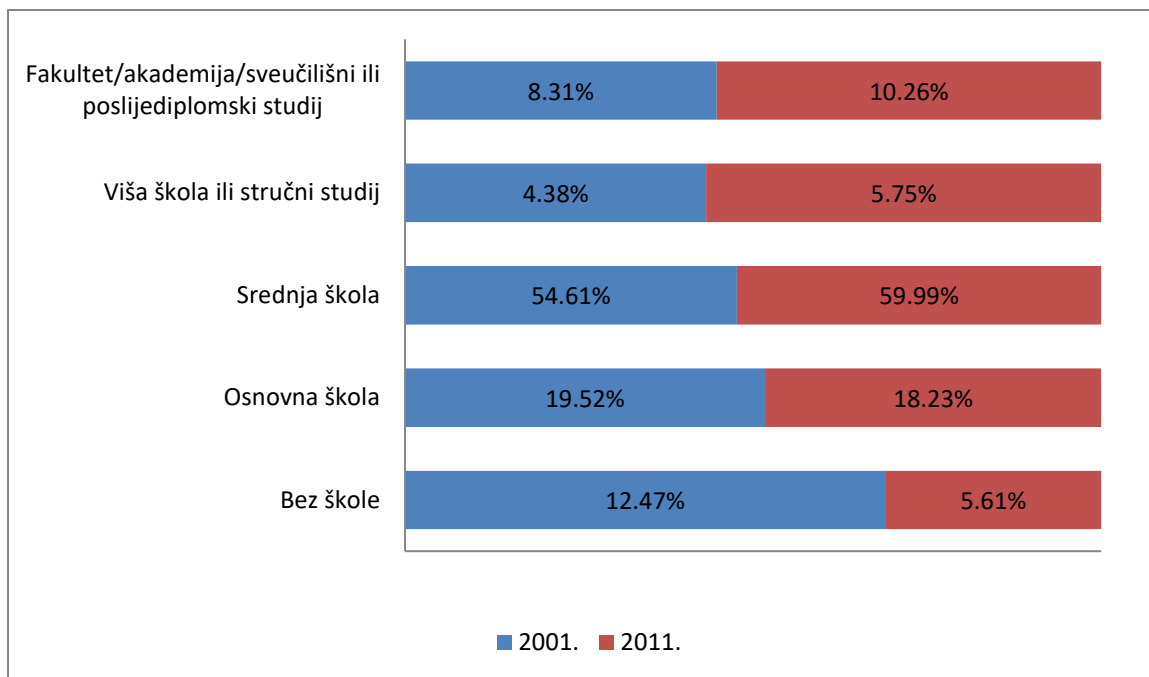
Stupanj obrazovanja	2001.	2011.
Bez škole	218.286	97.137
Osnovna škola	341.558	315.683
Srednja škola	955.587	1.038.800
Viša škola ili stručni studij	76.650	99.663
Fakultet/akademija/sveučilišni ili poslijediplomski studij	145.355	177.759
Nepoznato	12.297	2.568

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

Tablica 15: Usporedni prikaz obrazovne strukture žena 2001. i 2011. godine

Stupanj obrazovanja	2001.	2011.
Bez škole	467.425	248.822
Osnovna škola	459.610	457.806
Srednja škola	777.611	873.015
Viša škola ili stručni studij	73.517	112.396
Fakultet/akademija/sveučilišni ili poslijediplomski studij	142.512	205.415
Nepoznato	12.418	3.397

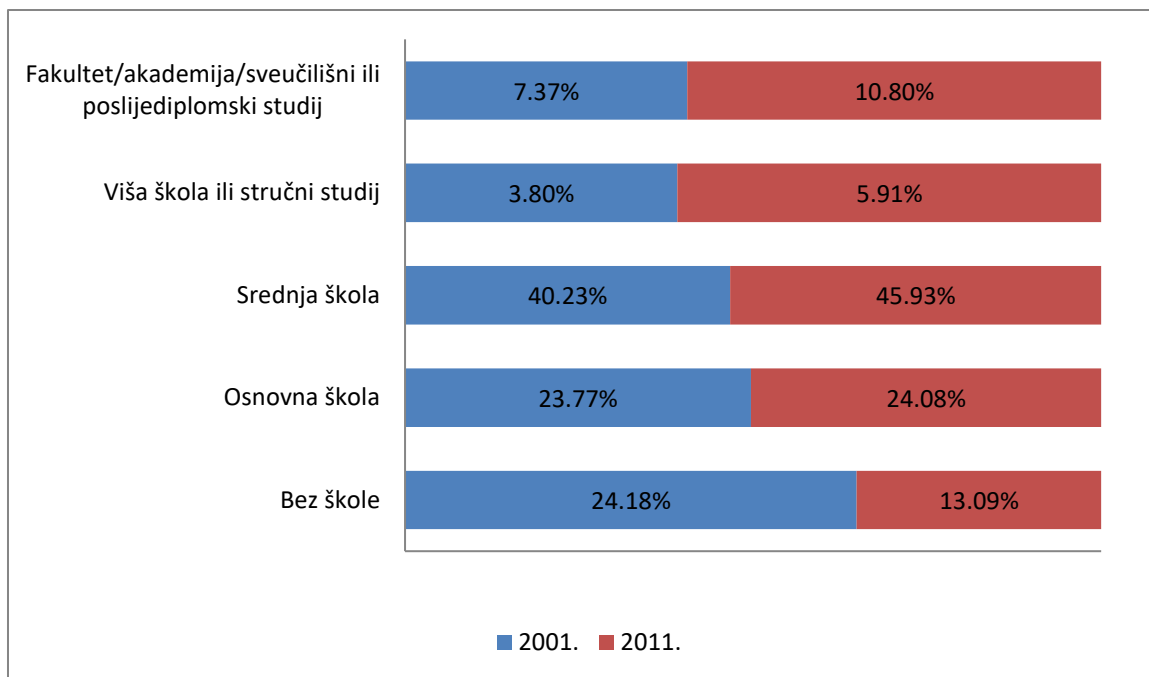
Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 7: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture muškaraca

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

Između dva popisa stanovništva udio muškaraca koji nisu završili osnovnu školu smanjio se za 6,86 postotnih poena, istovremena došlo je i do smanjenja relativnog udjela muškaraca kojima je najveća dostignuta razina obrazovanja osnovna škola i to za 1,29 postotnih poena. Udio muškaraca koji su završili srednju školu porastao je za 5,38 postotnih poena, dok je udio onih koji su završili višu školu ili stručni studij porastao za 1,37 postotnih poena. Udio muškaraca koji su završili najvišu razinu obrazovanja, odnosno fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij porastao je za 1,95 postotnih poena.

Grafikon 8: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture žena

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

U prikazu obrazovne strukture žena između dva popisa stanovništva došlo je do pozitivnih promjena. Udio žena bez ikakvog formalnog obrazovanja smanjio se za čak 11,09 postotnih poena, relativni udio onih sa završenom osnovnom školom porastao je za 0,31 postotni poen, a za 5,7 postotnih poena povećao se udio žena koje su završile srednju školu. Udio žena koje su završile neku višu razinu obrazovanja također je u porastu, pa je udio onih koje su završile višu školu ili stručni studij 2011. godine porastao za 2,11 postotnih poena u odnosu na njihov udio 2001. godine, dok je udio žena koje su završile fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij porastao za 3,43 postotna poena.

U nastavku slijedi usporedba obrazovne strukture s obzirom na spol, odnosno razlike između muškaraca i žena s obzirom na dostignutu razinu obrazovanja.

Tablica 16: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture s obzirom na spol prema popisu stanovništva 2001. i 2011. godine

	2001.		2011.	
	MUŠKARCI	ŽENE	MUŠKARCI	ŽENE
Bez škole	12,47%	24,18%	5,61%	13,09%
Osnovna škola	19,52%	23,77%	18,23%	24,08%
Srednja škola	56,61%	40,23%	59,99%	45,93%
Viša škola ili stručni studij	4,38%	3,80%	5,75%	5,91%
Fakultet/akademija/sveučilišni/ poslijediplomski studij	8,31%	7,37%	10,26%	10,80%

Izvor: izrada autora (temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku)

Usporednim prikazom obrazovne strukture s obzirom na spol jasno su prikazani pozitivni trendovi obrazovanja kod žena.

2001. godine udio žena bez škole bio je veći za 11,71 postotni poen od udjela muškaraca, a 2011. godine ta se razlika smanjila te je udio žena bez ikakvog formalnog obrazovanja veći od udjela muškaraca za 7,48 postotnih poena.

Udio žena koje su završile osnovnu školu 2001. godine veći je za 4,25 postotna poena u odnosu na muškarce, a 2011. ta je razlika je narasla na 5,85 postotnih poena.

2001. udio muškaraca koji su završili srednju školu veći je za 14,38 postotnih poena, a 2011. godine veći je za 14,06 postotnih poena.

Prema popisu stanovništva iz 2001. godinu višu školu ili stručni studij završilo je više muškaraca (+0,58 postotnih poena), a 2011. tu razinu obrazovanja kao najvišu dostignutu navelo je više žena (+0,16 postotnih poena).

I kod najviše razine obrazovanja došlo je do promjene pa je nakon popisa stanovništva 2001. godine prema kojem je fakultet, akademiju, sveučilišni ili poslijediplomski studij završilo više muškaraca (+0,94 postotnih poena), prema popisu stanovništva iz 2011. godine istu razinu obrazovanja završilo više žena (+0,54 postotnih poena).

3.3.4 Testiranje hipoteze

Hipoteza 3: *Udio žena s višim stupnjem obrazovanja je u porastu.*

Primjenom metodologije prema kojoj visokoobrazovano stanovništvo obuhvaća višu školu, stručni studij, fakultet, akademiju, sveučilišni i poslijediplomski studij ova se hipoteza potvrđuje.

Prema popisu stanovništva 2001. godine udio visokoobrazovanih žena iznosio je 11,17% (7,37% + 3,80%), a 2011. godine 16,71% (10,80% + 5,91%).

4 USPOREDBA OBRAZOVNE STRUKTURE REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE UNIJE

Sve statističke podatke koji se odnose na zemlje Europske unije prikuplja, obrađuje i objavljuje EUROSTAT – statistički ured Europske unije.

Među zemljama članicama postoje razlike u obrazovnim sustavima u pogledu trajanja i razine obveznog školovanja, a koje su značajne za temu ovog rada.³⁷ Republika Hrvatska se pritom značajno razlikuje od ostalih zemalja članica po trajanju osnovne škole (osam godina za razliku od većine europskih zemalja) i po činjenici da je u Republici Hrvatskoj jedino osnovna škola obvezna. Upravo iz tog razloga prikupljanje i obrada podataka koji se odnose na toliki broj različitih obrazovnih sustava vrlo je zahtjevan zadatak koji se uspješno može izvršiti jedino standardizacijom prikupljenih podataka.

Podaci koji se odnose na obrazovanje, obrazovni sustav i obrazovnu strukturu Europske unije i zemalja članica prikupljaju se i prikazuju temeljem ISCED klasifikacije. ISCED (International Standard Classification of Education) je međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja koju je 70-ih godina razvio UNESCO, a ona služi lakšoj usporedbi statističkih podataka i pokazatelja.³⁸ Kao odgovor na ISCED Republika Hrvatska razvila je NSKO – nacionalnu standardnu klasifikaciju obrazovanja. ISCED (i NSKO) obrazovne razine dijeli u devet kategorija (razine 0-8). Razine 0-2 odnose se na niže razine obrazovanja, 3-4 obuhvaćaju srednje razine obrazovanja, a razine 5-8 odnose se na visoko obrazovanje.³⁹

Radi vjerodostojnosti dobivenih rezultata svi podaci korišteni u usporedbi obrazovne strukture Republike Hrvatske i Europske unije (uključujući i one koji se odnose na Hrvatsku) preuzeti su sa stranica Statističkog ureda Europske unije – EUROSTAT-a.

Prikazani podaci odnose se na stanovništvo u dobi od 15 do 64 godine života.

³⁷ European Commission/EACEA/Eurydice, 2016. The Structure of the European Education Systems 2016/17: Schematic Diagrams. Eurydice Facts and Figures. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

³⁸<http://uis.unesco.org/en/topic/international-standard-classification-education-isced>, pristupljeno 02.02.2018.

³⁹[http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)), pristupljeno 02.02.2018.

4.1 Obrazovna struktura zemalja članica Europske unije 2011. godine

Među zemljama članicama EU kao zemlja u kojoj najveći udio stanovništva starog između 15 i 64 godine ima završenu najnižu razinu obrazovanja (ISCED 0-2) ističe se Portugal gdje je 2011. godine čak 64,2% stanovništva imalo završenu samo tu razinu obrazovanja. Slijede Malta sa 58,9%, te Španjolska i Italija u kojima je više od 45% stanovništva starog između 15 i 64 godine završilo samo niže razine obrazovanja (Španjolska 47,0%, Italija 45,5%).

Prema podacima EUROSTAT-a, u Republici Hrvatskoj 2011. godine najnižu razinu obrazovanja (ISCED 0-2) završilo je 24,6% stanovništva u dobi od 15 do 64 godine prema čemu Hrvatska ne odstupa značajno od Švedske (24,4%), Mađarske (24,3%) i Ujedinjenog Kraljevstva (23,8%).

Od zemalja članica u kojima najmanji udio stanovništva ima završenu ovu najnižu razinu obrazovanja ističu se Češka (13,9%), Slovačka (15,7%) i Litva (17,5%).

U većini zemalja članica EU više od 40% stanovništva u dobi između 15 i 64 godine završilo je srednju razinu obrazovanja (ISCED 3-4). Tu se naročito ističu Češka (70,3%), Slovačka (68,0%) i Poljska (62,2%).

U Hrvatskoj je, prema podacima EUROSTAT-a, srednja razina obrazovanja najviša završena obrazovna razina za 60% stanovništva u dobi između 15 i 64 godine. Slični podaci odnose se na Austriju (60,6%), Sloveniju (58,8%) i Mađarsku (57,7%).

Kao zemlje u kojima poražavajuće nizak udio stanovništva ima završenu srednju razinu (ISCED 3-4) obrazovanja ističu se Portugal (20,3%), Španjolska (23,7%) i Malta (26,0%).

U području visokog obrazovanja (ISCED 5-8) kao najuspješnije zemlje izdvajaju se Cipar (33,7%), Irska (33,3%) i Ujedinjeno Kraljevstvo (33,2%). Također, u Finskoj, Luksemburgu, Estoniji i Belgiji više od 30% stanovništva završilo je više razine obrazovanja.

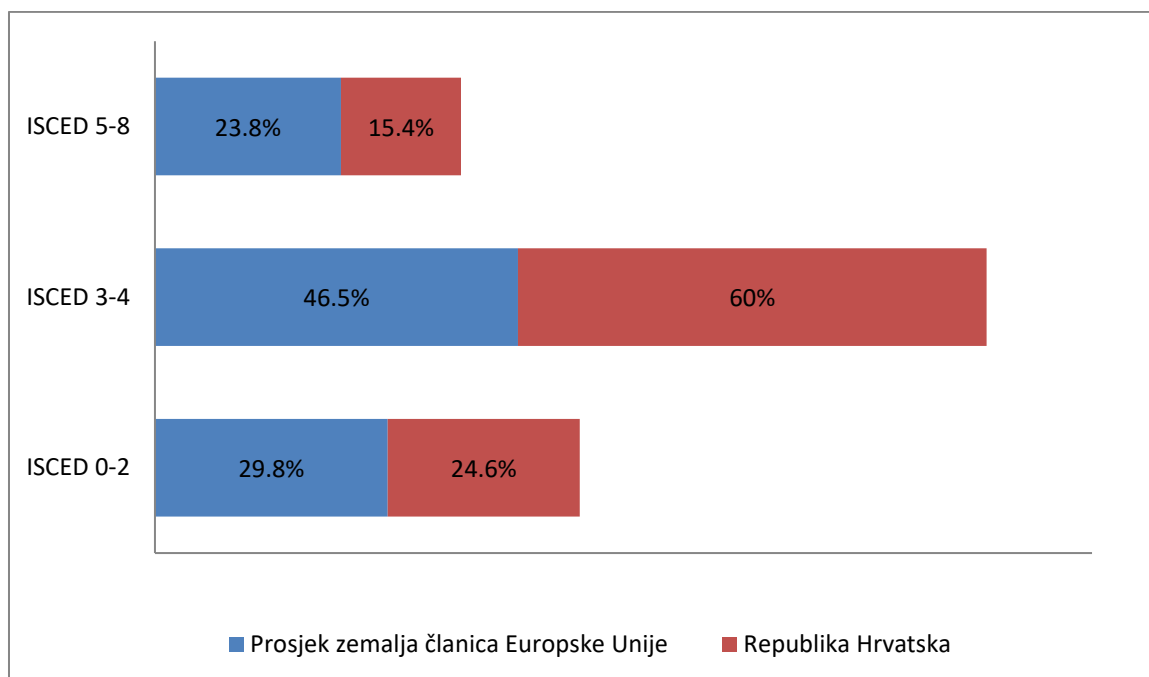
Republika Hrvatska značajno zaostaje za ovim zemljama članicama sa samo 15,4% stanovništva u dobi između 15 i 64 godine koje je završilo neku višu razinu obrazovanja (ISCED 5-8). Prema podacima EUROSTAT-a prema udjelu stanovništva sa završenom višom razinom obrazovanja lošije su Rumunjska (12,9%), Italija (13,2%) i Malta (15,1%).⁴⁰

⁴⁰http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=edat_1fse_03&lang=eng, pristupljeno 02.02.2018.

4.2 Usporedba obrazovne strukture Republike Hrvatske i prosjeka Europske unije 2011. godine

Usporedbom obrazovne strukture Republike Hrvatske s prosjekom zemalja članica Europske unije dobivamo cjelovitu sliku hrvatske obrazovne strukture s obzirom na okruženje kojem pripada.

U grafikonu u nastavku slijedi usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture stanovništva RH i prosjeka zemalja članica EU.

Grafikon 9: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture stanovništva zemalja članica EU i Republike Hrvatske

Izvor: izrada autora (temeljem podataka EUROSTAT-a)

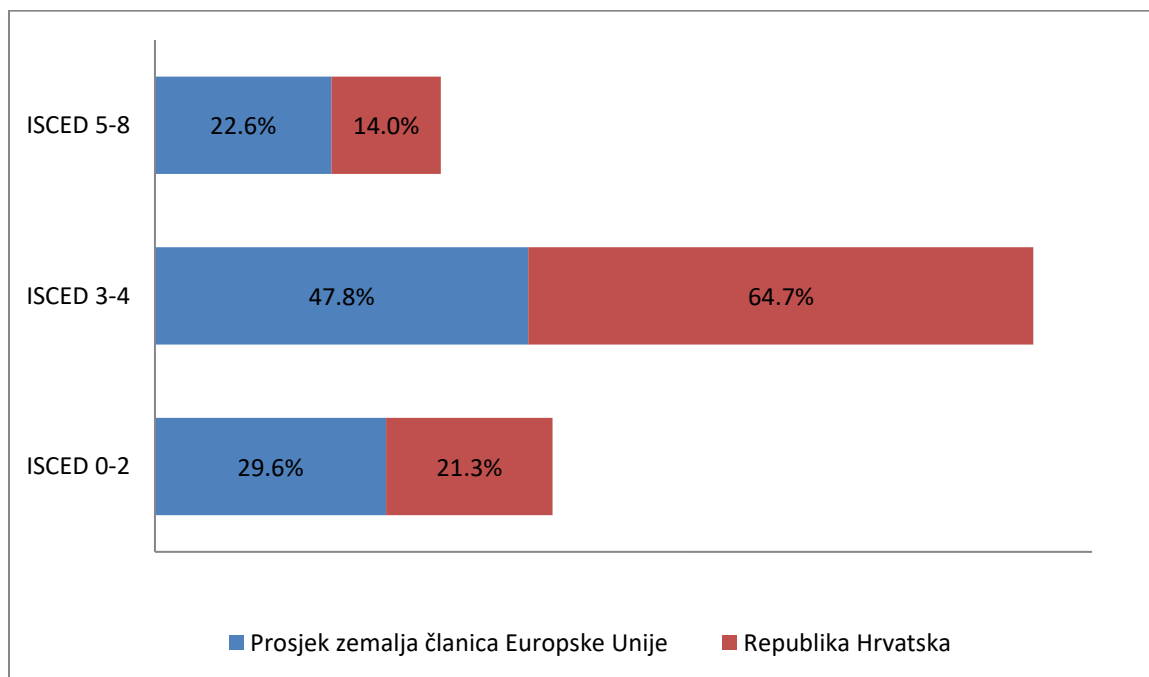
Prema podacima EUROSTAT-a prosječni udio stanovnika koji su završili najnižu razinu obrazovanja (ISCED 0-2) u zemljama članicama EU veći je za 5,2 postotnih poena od udjela stanovnika sa završenom tom razinom obrazovanja u RH.

Udio stanovnika koji su završili srednju razinu obrazovanja (ISCED 3-4) u Hrvatskoj veći je za 13,5 postotnih poena od prosječnih vrijednosti za zemlje članice EU.

Relativni udio stanovnika RH koji su završili najvišu razinu obrazovanja (ISCED 5-8) manji je za 8,4 postotnih poena od prosječno izračunatog relativnog udjela stanovnika EU sa završenom ovom razinom obrazovanja.

Temeljem ovih podataka vidimo da je Republika Hrvatska izrazito uspješna u području srednjeg obrazovanja budući da je 2011. godine 60% stanovnika u dobi od 15 do 64 godina završilo tu razinu obrazovanja. Istovremeno veliki neuspjeh vidljiv je u području visokog obrazovanja kojeg je u Hrvatskoj u navedenom razdoblju završilo tek 15,4% stanovništva promatrane dobi.

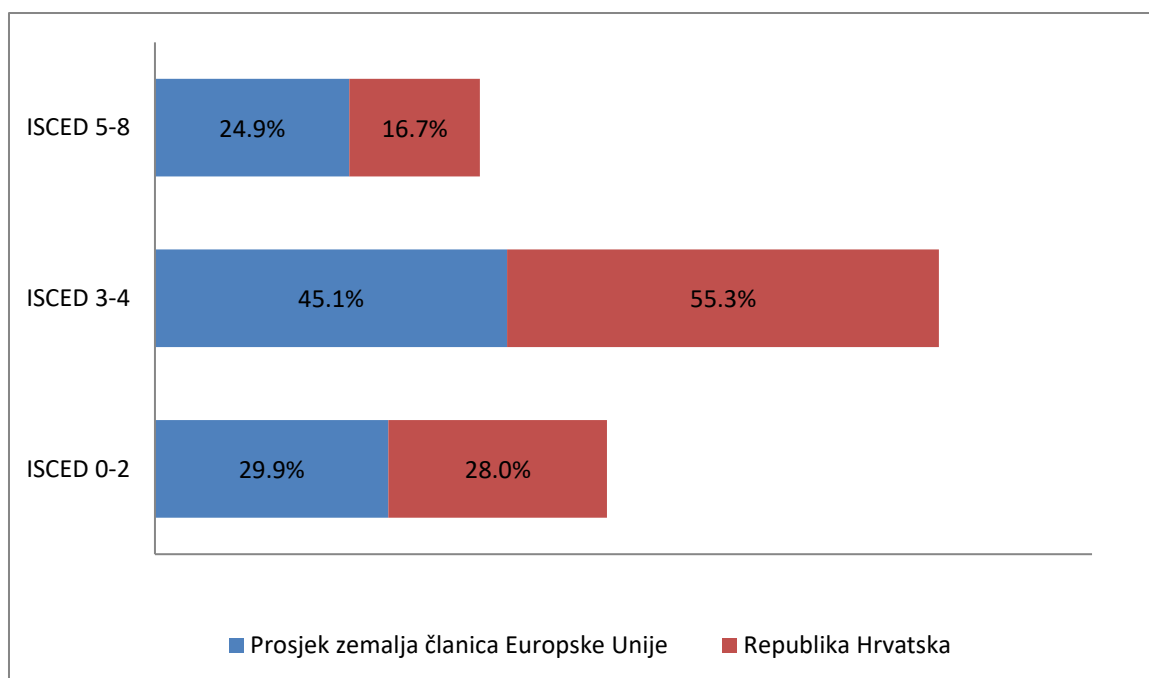
U nastavku su grafički uspoređeni podaci o obrazovnoj strukturi s obzirom na spol.

Grafikon 10: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture muškaraca zemalja članica EU i Republike Hrvatske

Izvor: izrada autora (temeljem podataka EUROSTAT-a)

Udio Hrvata koji su završili najnižu razinu obrazovanja (ISCED 0-2) manji je za 8,3 postotnih poena od prosjeka EU, istovremeno je u RH srednju razinu obrazovanja (ISCED 3-4) završilo više muškaraca nego na području EU (+16,9 postotnih poena). U području visokog obrazovanja (ISCED 5-8) Hrvati značajno zaostaju za europskim prosjekom (-8,6 postotnih poena).

Grafikon 11: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture žena zemalja članica EU i Republike Hrvatske

Izvor: izrada autora (temeljem podataka EUROSTAT-a)

Kao i muškarci, žene u RH zaostaju za europskim prosjekom u području obrazovanja. Prosjek Europe za najnižu razinu obrazovanja (ISCED 0-2) veći je za 1,9 postotnih poena, dok je na srednjoj razini obrazovanja (ISCED 3-4) obrazovna slika RH bolja od europskog prosjeka (+10,2 postotnih poena). U području visokog obrazovanja (ISCED 5-8), žene u Hrvatskoj zaostaju od prosjeka EU i to za 8,2 postotnih poena.

4.3 Testiranje hipoteze

Hipoteza 4: *Udio visokoobrazovanog stanovništva u RH niži je od prosjeka EU.*

Hipoteza prema kojoj Hrvati zaostaju za europskim prosjekom u području visokog obrazovanja je točna. Dok prosječni udio visokoobrazovanog stanovništva u dobi od 15 do 64 godine u Europskoj uniji iznosi 23,8%, u RH visokoobrazovano stanovništva u promatranom razdoblju čini tek 15,4% ukupnog stanovništva, što je 8,4 postotnih poena manje od prosjeka EU.

5 ZAKLJUČAK

Temeljem provedenih analiza možemo zaključiti da se obrazovna struktura Republike Hrvatske značajno promijenila između posljednja dva popisa stanovništva. Pozitivan pomak vidljiv je na svim analiziranim područjima – cjelokupno stanovništvo, stanovništvo s obzirom na pripadnost prostornoj jedinici (županiji) te stanovništvo s obzirom na spol.

Unatoč pozitivnim promjenama – smanjenju udjela stanovništva bez ikakvog formalnog obrazovanja i povećanju udjela stanovništva koje je završilo više i visoke razine obrazovanja, Republika Hrvatska i dalje zaostaje za prosjekom Europske unije u pogledu visokog obrazovanja.

S obzirom na promjene koje su slijedile nakon posljednjeg popisa stanovništva 2011. godine, a koje se naročito tiču dostupnosti visokog obrazovanja svim slojevima društva, za očekivati je da će obrazovna slika RH na sljedećem popisu stanovništva 2021. godine biti još pozitivnija.

Jedan od najvažnijih koraka za povećanje udjela visokoobrazovanog stanovništva je razvijanje svijesti o važnosti obrazovanja. Najveći udio stanovnika RH završio je srednju školu i upravo oni trebaju biti ciljane populacija u promicanju važnosti visokog obrazovanja.

Povećanjem kvalitete, učinkovitosti i daljnjim povećanjem dostupnosti visokog obrazovanja, Republika Hrvatska može ostvariti ovaj cilj i približiti se europskom prosjeku.

POPIS LITERATURE

Knjige

1. Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske: Kvaliteta u visokom obrazovanju, Rijeka (2007.)
2. Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar", Vidljiva i nevidljiva akademija: mogućnosti društvene procjene znanosti u Hrvatskoj, Zagreb (1998.)

Članci

1. European Commission/EACEA/Eurydice, 2016. The Structure of the European Education Systems 2016/17: Schematic Diagrams. Eurydice Facts and Figures. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
2. Horvat Novak, D., Hunjet, A., Analiza učinkovitosti visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, Tehnički glasnik, Znanstveno-stručni časopis Sveučilišta Sjever (2015.)
3. Hunjet, A., Kozina, G., Milković, M., Stjecanje znanja i vještina za budućnost u poduzetništvu. Učenje za poduzetništvo, 2(2), 103-115. (2012.) Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/130251>
4. Hunjet A., Geček R., Mrvac N., The future of competences within the Croatian Qualifications Framework // Book of Proceedings, Economic and Social Development 10th International Scientific Conference on Economic and Social Development / Dinko Primorac, Igor Pihir, Kristina Detelj (ur.). Miami: Varazdin Development and Entrepreneurship Agency, Varaždin, Croatia, 2015. str. 236-246
5. Hunjet A., Kozina G., Kurečić P., The Role of Higher Education Institutions in the Development of Entrepreneurship Competences on the Study Programs Other than Economy // 9th Economic and Social Development Conference Proceedings / Vrankić, Ilko; Kozina, Goran ; Kovsca, Vladimir (ur.). Varaždin: Varazdin Development and Entrepreneurship Agency, Varaždin, Croatia and University North, Koprivnica, Croatia, 2015. str. 620-629
6. Ivković M.: Osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju, List studenata Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, No. 11 (2009.)

Zakoni i propisi

1. Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)
2. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17)
3. Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15)
4. Zakon o strukovnom obrazovanju (NN 30/09, 24/10, 22/13)
5. Zakon o umjetničkom obrazovanju (NN 130/11)
6. Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13, 41/16)
7. Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09)
8. Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 93/16, 104/16)
9. Zakon o agenciji za odgoj i obrazovanje (NN 85/06)
10. Zakon o ustanovama (NN 76/93, 29/97, 47/99, 35/08)
11. Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (NN 107/07, 118/12)

Internet izvori

1. <https://mzo.hr/hr/rubrike/obrazovanje>, pristupljeno 15.10.2017.
2. <https://vlada.gov.hr/strategija-obrazovanja-znanosti-i-tehnologije/151>, pristupljeno 15.10.2017.
3. <https://www.azvo.hr/hr/o-nama>, pristupljeno 15.10.2017.
4. <http://mzos.hr/dbApp/pregled.aspx?appName=OS>, pristupljeno 26.10.2017.
5. <https://mzo.hr/hr/rubrike/srednje-obrazovanje>, pristupljeno 26.10.2017.
6. <https://gov.hr/moja-uprava/obrazovanje/visoko-obrazovanje/bolonjski-proces/227>, pristupljeno 26.10.2017.
7. <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/visoka-ucilista>, pristupljeno 26.10.2017.
8. http://www.enqa.eu/indirme/esg/ESG%20in%20Croatian_by%20ASHE.pdf, pristupljeno 11.02.2018.
9. <https://www.medils.hr/novosti/akcijski-plan-za-mobilnost-istrazivaca-za-razdoblje-do-2020-godine>, pristupljeno 11.02.2018.
10. https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/Census2001/Popis/H01_01_07/H01_01_07.html, pristupljeno 29.10.2017.

11. https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_32/h01_01_32.html,
pristupljeno 29.10.2017.
12. <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standard-classification-education-isced>,
pristupljeno 02.02.2018.

POPIS ILUSTRACIJA

Popis grafikona

Grafikon 1: Usporedni prikaz obrazovne strukture 2001. i 2011. godine.....	16
Grafikon 2: Usporedni prikaz relativnih udjela stanovništva županija bez škole	31
Grafikon 3: Usporedni prikaz relativnih udjela stanovništva županija sa završenom osnovnom školom	33
Grafikon 4: Usporedni prikaz relativnih udjela stanovništva županija sa završenom srednjom školom	35
Grafikon 5: Usporedni prikaz relativnih udjela stanovništva županija sa završenom višom školom ili stručnim studijem	37
Grafikon 6: Usporedni prikaz relativnih udjela stanovništva županija sa završenim fakultetom/akademijom/sveučilišnim ili poslijediplomskim studijem	39
Grafikon 7: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture muškaraca.....	46
Grafikon 8: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture žena	47
Grafikon 9: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture stanovništva zemalja članica EU i Republike Hrvatske	52
Grafikon 10: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture muškaraca zemalja članica EU i Republike Hrvatske	53
Grafikon 11: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture žena zemalja članica EU i Republike Hrvatske	54

Popis tablica

Tablica 1: Osnovne škole u RH po županijama	8
Tablica 2: Srednje škole u RH po županijama	9
Tablica 3: Visoka učilišta u RH po županijama	11
Tablica 4: Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina 2001. godine.....	15
Tablica 5: Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina 2011. godine.....	15
Tablica 6: Usporedni prikaz obrazovne strukture 2001. i 2011. godine	16
Tablica 7: Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina po županijama 2001. godine	23
Tablica 8: Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina po županijama 2011. godine	29
Tablica 9: Usporedni prikaz BDP-a i visokoobrazovanog stanovništva u županijama 2001. i 2011. godine	41
Tablica 10: Obrazovna struktura muškaraca starijih od 15 godina 2001.	43
Tablica 11: Obrazovna struktura žena starijih od 15 godina 2001. godine.....	43
Tablica 12: Obrazovna struktura muškaraca starijih od 15 godina 2011. godine	44
Tablica 13: Obrazovna struktura žena starijih od 15 godina 2011. godine.....	44
Tablica 14: Usporedni prikaz obrazovne strukture muškaraca 2001. i 2011. godine	45
Tablica 15: Usporedni prikaz obrazovne strukture žena 2001. i 2011. godine.....	45
Tablica 16: Usporedni prikaz relativnih udjela obrazovne strukture s obzirom na spol prema popisu stanovništva 2001. i 2011. godine	48

Sveučilište
Sjever

HRON
ALISBRAINO

SVEUČILIŠTE
SIEVER

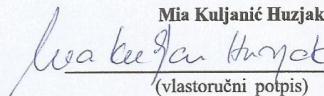
IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, **Mia Kuljanić Huzjak** pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica diplomskog rada pod naslovom **Analiza obrazovne strukture u Republici Hrvatskoj** te da u navedenom radu nisu na nezakoniti način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Studentica:

Mia Kuljanić Huzjak

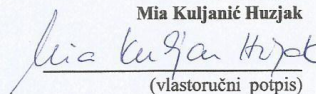

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, **Mia Kuljanić Huzjak** neopozivo izjavljujem da sam suglasna s javnom objavom diplomskog rada pod naslovom **Analiza obrazovne strukture u Republici Hrvatskoj** čija sam autorica.

Studentica:

Mia Kuljanić Huzjak

(vlastoručni potpis)